

Fabrikalardan makine sesinden önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl: 14, Sayı: 348, 17 Şubat 1988

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

İŞÇİ ARKADAŞ! 1 MAYIS'a HAZIRLANIYOR MUSUN?

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

"Siz sesinizi neden çıkarmadınız?"

Sizlere ciddi ve yürekten sorular ileteceğim. Yalın ve sade bir Kürt yurtseveri olarak.

Bakıyoruz vitrinlik elmalar dönüş yapıyor. Tabii bunlar, dönüş yapmadan önce basın toplantıları düzenledi. Kendi partilerine danıştı vs.vs. Peki kardeşim, SB (Sol Birlik'ten sözediyor-*İ.S.*) eylemdeyken sizler neden sesinizi çıkarmadınız? Onca yıldır tuttukları şövenist duyguları neden haykırmadınız? İlhakçı olduklarını, kana bulanan emperyalist uşaklığını neden haykırmadınız? Bizim kendi kaderimizi tayin hakkımıza karşı çıktıklarını, Türk-Kürt burjuvazisinin ekmeğine yağ sürdüklerini, Türkiye işçi sınıfına ihanet, dünya sosyalist ilkelerine ihanet ettiklerini, enternasyonalizmin ilkelerini hiçe saydıklarını neden o zaman belirtmediniz? Sizler bugün kalkmış TKP'nin gerçek sahibiyiz diyor ve ardı arkası kesilmeyen demagojileri yapıyorsunuz. "Kürt halkına ihanet" gibi lafları da pek kolay buluyorsunuz doğrusu.

Siz Türklerden sosyalist, komünist mi çıkacak, buna inananın aklına limon suyu sıkayım. Yıllardır Kürt halkına karşı tutumunuzu bilmeyen mi var? Oportünist, şövenist olduğunuz gün be gün çıkıyor. Kemalizm, o kokuşmuş düşüncenizde kemikleşmiş bir defa. Kürt sözcüğünü duyduğunuzda nefretle irekleniyorsunuz.

Sizden her türlüsüyle konuştum. Sözde savunucular, ama sıkıştırdığında gerçek niyet çıkıveriyor ortaya. Enternasyonalist ilişkilermiş! Kürtleri aranıza alıp, bugün alçak barbarların niyetini, sosyalizmin perdesi altında yürütüyorsunuz.

Kiminize güvenelim? Sizlerle ilişkiye giren parti-örgütlerin karşısında düşman olduk. Bu düşmanlığı siz, evet sizler yarattınız. Beyler, ezen mi ödün vermeli, ezilen mi? Bunu bir kavrayın. Kendi kendinize ihanet ettiğiniz ortaya çıkacaktır. O beylik laf salatasını da yapmayın artık. Tarihe karşı özeleştirinizi vereceksiniz. "Biz de istemiyoruz, Kürdistan işçi sınıfı, bizden ayrı mücadele etsin, yumruklarımızı birlikte vuralım." Sizlerle mi? Aklı başında Kürtler, değil sizlerle eylem birliğine girmek, kuyudan bir tas su dahi içmeye yanaşmamalıdır.

Şimdi de mahzun devrimciler kılığına uymaya başladınız. Kanacak olan Kürtler daha çoktur, buna inanıyorum ve bugünün partileri gerçekten sosyalizmin temel ilkelerine dayalı. Sizlerle eylem birliğine girişiyor, belki adam olursunuz diye, ama bunu yaparken nefret kazanıyor nefret.

Bizler hakkımızı arıyoruz, dilimize, kültürümüze, sanatımıza, gelenek göreneklerimize sahip çıkmak için mücadele veriyoruz. Sizler gibi aç gözlü değiliz, hain-ihanetçi hele hiç değiliz. Sanatınıza sahip çıkmıyoruz. Hakkınıza sahip çıkmıyoruz, ama sizler daima ne yaptınız? İhanetle karşılık verdiniz, sinsice kelime oyunbazlığı yaptınız daima. "Anti-demokratik", "anti-sosyalist" "şövenist" "eylem kırıcılar". Bunları hep bize layık gördünüz, ama hepsini de kendinizin üstünden atarak. Ve işlediğiniz suçları, Kürtlere attınız. Soysuzlaşanlardan ancak böyle beklenir.

Unutmayın ki K. Marks dahi yanılgısını dile getiriyor. "İrlanda'nın önce, İngiltere işçi sınıfından kopuk mücadele vermesine" karşı çıkmıştı. Ardından, ne denli yanılgıya girdiğini de şöyle dile getiriyordu: "Bir ulusun başka bir ulusun üzerindeki baskısı, ezen ulusun işçi sınıfını da, mahkum ediyor." Elimde şu anda belge yok, eksik yazmış olabilirim. Ayrıca ezen-ezilen ulus sosyalistleri arasındaki farkı da dile getiriyor. Ezen ulusun sosyalistleri üzerindeki araştırması, onların burjuva uşakların düşüncelerine yatkın olduklarına ilişkin kuşkularını bilince çıkarıyor.

Ayrıca hep yazıyordu şu vitrinlikler, "lenin şiddetle Yahudilerin ayrı bir parti kurmasına karşıydı". Doğru karşıydı, bunu inkar edemeyiz, ama neden beyler açıklamıyordu? Özerklik, elbette iki ulusun işçi sınıfı arasında düşmanlıkları körükler. Onlar Rusya topraklarında bu hakkı istiyordu ve ayrılma hakkına karşı da, tıpkı şu an sizler gibi cevap veriyordu. Yani bu sefer sözü Kürtlere getiriyordu. Kimi zaman bu soysuzluklarını çekinmeden dile getirdi. En son SB'de (Sol Birlik-*İ.S.*) ne kadar soysuz oldukları çıktı ortaya.

İster savunun, ister savunmayın, Kürdistan halkı er geç bağımsızlık, özgürlük mücadelesini verecektir. O denli emperyalistlerin içine korku salınıyor ki, Almanlar bir yandan, ABD bir yandan "Kürtlere otonomi" verilme talebini gündeme getiriyor. Dünya barışının düşmanı alçak emperyalistler de, gerçeğin korkusuyla ne yapacaklarını şaşırmış durumdalar.

Ya sizler, sözüm ona sosyalizmin temel ilkeleri doğrultusunda, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda, dünya sosyalizminin çıkarları doğrultusunda çalışıyorsunuz. Burnunuzun dibinde katliama uğrayanlar var. Ordu 2/3'ünü yurdumuzun işgal etmiş, analarımızın karnındaki bebekler süngüleniyor (Kahramanmaraş katliamı vb.), binlerce köyümüz yıkılıyor, isimleri zorla değiştiriliyor, devrimciler zindanda, tahıl gibi kıyıma uğruyor. İşkence masaları doktor kılıklı cellatların elinde. Dışarda kızlarımızın ırzına geçiyorlar. Halk, köylerimizin meydanlarında hergün, topluca toplanıyor, aşağılanıyor, dövülüyor. Canlarının istediğini tıkıyorlar. Öğrencilerimize, baskı zulüm yetmezmiş gibi, yüzbaşılarla eğitim veriliyor. Yüksek eğitim yapanlar göreve alınmadığı gibi tıkılıyor ve en sonunda içleri rahat etmiyor, sürgüne gönderiliyorlar. Kısacası yurdumuz, tecavüze uğramış, her karış toprağı kan kokuyor. Yerüstü, yeraltı varlıklarımız talan ediliyor.

Sevgili TC'li sosyalistler de ne yapıyor? Kürtlerin en doğal hakkına karşı çıkıyor. Sevsinler öyle sosyalistleri. Kendi soyunu inkar eden İsmet İnönü gibi alçaklar ve onun çocukları, ayrıca namussuz Turgut Özal gibi alçaklar varken size kızmaya hakkımız yok. İlhakçılığınızı yüzünüze vurmaya, şövenistliğinizi, en kötü oportünizme yöneldiğinizi hele hele yazmaya hiç gerek yok.

Evet baylar dün yüzünüz neydi, bugün ne diyorsunuz, vallahi pes. Şimdi karşımızda, yine, TKP'nin gerçek sahibiyiz deyip çıkanlar var. Üstelik Kürtlere ihanet diye, bizi savunuyorsunuz. Moskova gençlik festivalinde yapılan SB eyleminde, 1986-87'de, Kürtler ulus olamaz tezini ortaya atarken, boy boy gösteri yapıp yurdumuza dönüyoruz derken nerdeydiniz, Bu kadar ciddiyetsizliğe pes pes. Benim yazdıklarımı dahi yayınlamakta cesaret duyacağınızı zannetmiyorum, ama yine de yazıyorum. Yayınlamayacağınızı bilerek ve bile bile.

Çalışmalarınızda başarılar. Komünizmin perdesinin arkasına gizlenip, o akıllı Kürtleri içinizde asimile etmenizde üstün başarılar.

Size şunu yürekten belirteyim: Güven, saygı karşılıklı olur. Ayrıca geçmişteki pasiflik, gelecekte insanların yüzüne vurulur. İsmimi açıklamıyorum. Çünkü talihsizlik bende, SB içinde bulunan partilerden birisine sempati duyuyordum. Duyuyorum da, çünkü şuna da inanıyorum, kendi haklarını bir köşeye iterken, Türkiye işçi sınıfına ihanet etmiş bulunuyor. Hatta sadece sizlerin değil. Ve yayınınıza abone olmak istiyorum, ama yazıyı yayınlarken, gerçek ismimi yayınlamanızdan çekiniyorum. Daha sonra yazarım size. Umarım isim yayınlamazsınız. Kodumu yazıyorum o kadar. Sonsuz saygılar.

Zozan, F.Almanya

İşçinin Sesi'nin yanıtı

Geçtiğimiz günlerde yukarıda yayınladığımız mektubu aldık. Mektup bizim adresimize geldi. Ancak okurlarımız hemen farketmiş olmalılar, söylenenlerin muhatabı biz değiliz. Mektup adeta yanlış adrese gönderilmiş.

Mektubu yazan kişi, oportünizmin evrim sürecinde izlenen siyasal çizginin, Türkiye işçi sınıfına, dünya işçi sınıfına, proletarya enternasyonalizminin en temel ilkelerine ihanet olduğunu, her nasılsa öğrenmiş. "Vitrinlik elmaların dönüşü" diye tanımladığı, Yağcı'ların ülkeye dönüp burjuvaziye teslim olmalarını da bir yerlerden duymuş! Bunlar doğru ama bunun dışında söylenenlerin gerçekle uzaktan yakından bir ilişkisi yok.

Belli ki, mektubun sahibi, Kürt halkının temsilcisi olduklarını iddia eden kimi çevrelerin, ilkel, kaba milliyetçi propagandasının etkisi altındadır. Likidatör hainlerin dönüşünü kastederek, bize, "eylemde neden sesinizi çıkarmadınız" diyor. Eh, insaf doğrusu. Kürt yurtseveri, Yağcı'ların dönüşünü, yaptıkları basın toplantılarını oldukça yakından izlemiş de, nedense, bizim daha ilk günden, bu dönüşün burjuvaziyle yapılan pazarlık sonucu olduğunu, pazarlığın, Moskova-Ankara arasında bağlandığını, Yağcı'ların ise, yalnızca, anlaşmayı uygulayan piyonlar olduklarını vurgulayan, dönüşü ihanet diye niteleyen açıklamalarımızı hiç duymamış.

Böyle bir mektubu yazmadan önce, gazetenin ilgili sayılarına hiç olmazsa bakmak gerekirdi. Bakmadan böyle şeyler yazmak en hafifinden sorumsuzluktur.

Aynı sorumsuzluk, mektuptaki şöyle sorularda da yansıyor. Resmilerin şövenist olduklarını, ilhakçı olduklarını, onca yıldır neden haykırmadınız? Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına karşı çıktıklarında, enternasyonalizmin ilkelerini hiçe saydıklarını neden belirtmediniz? Hani, açtı ağzını yumdu gözünü denilen türden, eleştirenin kendini tatmin etmesi için bir "eleştiri".

Bir insanın, *İşçinin Sesi*'ne böyle bir "eleştiri" yöneltebilmesi için, ya bilinçli bir demagog, ya da kime ne diyeceğini bilmeyen bir şaşkın olması gerekiyor. TKP içindeki ayrışmanın ortaya çıktığı ilk günden bugüne, *İşçinin Sesi*, taktiklerde başlayan oportünizmin kaçınılmaz olarak burjuvaziyle işbirliğine varacağını söylemiştir. *İşçinin Sesi*, yine aynı şekilde, ulusal sorunda, oportünizmin mantıksal sonucunun şövenizm olduğunu yıllardır savunmuştur. Türkiye'de, ulusal sorun Kürt sorunudur, Kürt halkının ayrılma, ayrı devlet kurma hakkını reddetmek, en basit demokratlığa bile ters düşmektir, diye haykırmıştır.

Bizi "eleştirmeye" karar veren bu Kürt yurtseveri "Kürt halkına ihanet gibi lafları da pek kolay buluyorsunuz" dediğine göre, bizim, resmi ihanet çizgisine karşı olan düşüncelerimizi en azından duymuş olsa gerek. Bu durumda, *İşçinin Sesi*'ne, "neden söylemediniz", "neden haykırmadınız" diye sorması, nasıl açıklanabilir?

Bu sorunun yanıtı, yazarın bilincini saran çarpık ve burjuva milliyetçisi fikir yapısında aranmalıdır. Nitekim, likidatör hainleri, şövenist, ilhakçı, emperyalist uşağı olarak değerlendirdikten sonra, kendi düşüncelerini sıralamaya başlar başlamaz, bu açığa çıkıyor. "Siz Türklerden komünist mi çıkacak" diyor.

Öte yandan, Kürt kökenli burjuva liderlerin, Kürt halkının çıkarlarını savunmamalarına içerleyecek kadar da Kürt milliyetçisi. Mektubuna, "sade bir Kürt yurtseveri" diye başlayan, ama resmilerle kutsal ittifak içinde bulunan bir Kürt partisinin sempatizanı olduğu anlaşılan bu kişi insanların, ulusal kökenlerine göre değil, sınıfsal konumlarına göre düşündüğünü, davrandığını anlayamıyor. İşçilerin işçilerle, burjuvaların burjuvalarla, uzlaşmacı reformistlerin, uzlaşmacı reformistlerle uluslarüstü bir ilişki içinde olduğunu göremiyor.

Ulusal soruna, sınıfsal değil, ulusal burjuva bakış açısıyla bakan bu Kürt yurtseveri, kaçınılmaz olarak, ulusal dar görüşlülüğe saplanıyor. Marks'ı ve Lenin'i kendine tanık olarak gösterme çabası, yalnızca birşeyi, bir bilim olarak Marksizmin, ulusal, burjuva milliyetçi düşünce ve değer yargılarıyla anlaşılamayacağını kanıtlıyor.

Evet, çok uluslu bir ülkede ezen ulus komünistleri, hiçbir yanlış anlamaya ve yanlış yorumlamaya yer vermeyecek bir açıklıkla, ezilen ulusun ayrılma, ayrı devlet kurma hakkını savunurlar. Bizim konumumuz budur ve bunda en küçük bir ikircim örneği gösterilemez. Ancak, bu hakkın tanınması, birlikten yana propaganda ve ajistasyon yürütülmesine, hiçbir şekilde engel değildir. Komünistler, değişik uluslardan işçilerin, daha güçlü, daha büyük birliğinden yanadırlar. Onlar, ezen ve ezilen uluslar arasında baskı ve zora dayanan birliğin parçalanması için savaşırken, aynı zamanda, tüm ulusların gönüllü birliğini savunurlar. Bunlar doğru tutumlardır.

Son olarak şunu da belirtmek gerekiyor ki, bize yazan Kürt yurtsever; "şimdi karşımızda yine, TKP'nin gerçek sahibiyiz diye çıkanlar var" diyerek sızlanıp duruyor.

Elbette TKP'nin gerçek sahibi biziz. Partimizin yanlışların eleştirisini, en tam, doğru ve acımasız olarak yapan yalnızca biz olduk. Tarihimizdeki yanlışlardan ders aldık, doğruları ise geliştirerek uyguladık. Ve unutmadık ki, bu tarih, bütün eksiğiyle yanlışıyla, komünistlerin eşsiz özveri ve kanlarıyla yazıldı. Bu tarih, küçük burjuva milliyetçileri ne derse desinler, Kürt işçileri de içinde olmak üzere, Türkiye işçi sınıfının tarihidir. Türkiye komünist hareketinin tarihidir.

Türk-İş, "ek zam" komedisine karşı eylem kararları aldı.

Kararlı eyl ml r bölücü h sapları da deler

Milyonlarca sendikasız, sigortasız ve hatta işçi sayılmayan işçi vardır. Milyonlarca işsiz işçi vardır. Yükselen enflasyonun darbesini yiyen milyonlarca emekçi vardır. Türk-İş tüm bu milyonların haklarını aramak için öne atılmalıdır ve aynı zamanda 1 Mayıs'ı da kutlamalıdır.

Kimin kime, verip vermediği belli olamayan, zam denip denemeyeceği ise oldukça kuşkulu olan "ek zam", en sonunda çıktı! Kararı hükümet mi, işveren sendikaları mı aldı? Birşey farketmez, ama yine de netlik açısından merak konusu. 1 milyon 200 bin işçiyi kapsıyormuş ama 700 binini "tavsiye" mahiyetinde! "Tavsiye" mahiyetinde zam, zam mı olur, tavsiye mi? Milyonlarca işçiyi neden kapsamıyormuş? Öte yandan, bugünün Türkiye'sinde aylık brüt 10, net 7 bin liraya zam denir mi? Yoksa bu paraya zam diyenlere yüzsüz mü denir?

Türk-İş'in toplantısı

Bu ne idüğü belirsiz karar alınınca, Türk-İş Başkanlar Kurulu acele toplantıya çağırıldı. Çeşitli sendika başkanları, çeşitli öneriler yaptılar. Yemek boykotundan genel greve, açlık grevinden ne dediği belirsizliğe kadar uzanan bu öneriler gelince, önce bir tartışma oldu, 16 sendikacı eylem yapmaktan yana oy kullandı. Sonra bir komisyon kuruldu.

Bu komisyonun yaptığı hazırlık temelinde, Başkanlar Kurulu ikinci bir oturum yaptı. Tartışılan konular, istemler ve eylemlerdi. İstemleri yalnızca ek zam ile sınırlamak isteyenler olduysa da, sonunda yasal bazı değişiklikler ve işten çıkarmalar da katıldı. Öte yandan, kendisi de komisyonda olan Emin Kul'un ısrarlı karşı çıkışlarına rağmen, komisyonun önerileri doğrultusunda eylem kararları alındı.

Eylem kararları

Bunlara göre, şubat ayı içinde Türk-İş'in 7 bölge örgütünde yöneticilerle ve temsilcilerle toplantılar düzenlenecek. Mart ayında, Türkiye çapında 1 günlük yemek boykotu örgütlenecek. Nisan ayında, İstanbul ve Adana'da miting olacak. Mayıs'ın ilk haftasında (ilk gününde olursa çok daha iyi olur) 2 saat işbaşında oturma eylemi, ay içinde 1 gün süreli iş durdurma ve bunlar da istemleri elde etmeye yetmezse, süresiz iş durdurma eylemleri yapılacak.

Bu kararların Başkanlar Kurulu'nda ezici çoğunlukla alınması, eylemlerin Türk-İş çapında aktif olarak örgütleneceğinin bir göstergesidir. Ancak Türk-İş'in, aktif bir biçimde de olsa, yalnızca üyeleri adına sesini duyurması yeterli değildir.

Milyonlarca sendikasız, sigortasız ve hatta işçi sayılmayan işçi vardır. Milyonlarca işsiz işçi vardır. Yükselen enflasyonun darbesini yiyen milyonlarca emekçi vardır. Türk-İş tüm bu milyonların haklarını aramak için öne atılmalıdır. Sendikal birliğe yanaşmayan, ama onun basıncından kurtulamadıkları için, "eylem birliği" sözünü bir an bile ağzından düşürmeyen bağımsız sendikalar da bu eylemlere katılmalıdır.

Kararlı eylemler bölücü hesapları deler

Yıllardır DİSK'in açılması, Türk-İş'e karşı bir tehdit olarak öne sürüldü. Ancak işçi sınıfı sendikal birlikten yana ağırlığını koyduğu için bir süredir bu tehdit zayıfladı. Bu nedenle, ANAP yanlısı sendikacılar, Türk-İş'te belli hesaplar peşine düştüler.

Bu hesaplara ilişkin olarak, ANAP'ın, Türk-İş'i kendine taban edinmek istediğini söyleyenler var. ANAP böylesine boş, gülünç hesaplar yapacak kadar da aptal değildir. Türk-İş'i kendine taban falan edinemeyeceğini çok iyi bilir. ANAP, DİSK tehdidinin yeniden öne sürülebileceği bir ortam hazırlamanın hesabını yapıyor.

Buna göre, ANAP'ın yandaşları, yönetim düzeyinde belli kısır çekişmeler yaratarak vb., Türk-İş'i oyalayacak, eylemden alıkoyacak, militan tabanda hoşnutsuzluğa neden olacak ve bu yoldan "devrimci" bir konfederasyonun kurulmasına ortam hazırlayacaklar. Türk-İş'in son eylem kararları, hele ki kararlılıkla da uygulanırsa, bu hesaplara darbe indirecek, ANAP yanlılarını iyice sergileyecektir.

Ne ilginçtir ki, artık burjuvazinin azılı gerici kesimleri bile, hesaplarını, sol etkenlere dayandırmaya çalışıyorlar. Nitekim söylentilerden biri de haziran ayında DİSK'in açılacağıdır.

Şimdiye kadar hüsrana uğramış, ama ya tutarsa diye kenarda DİSK fırsatı bekleyenler vardır. Bunların başında da TBKP'li resmi sosyal demokratlar gelmektedir.

Resmilerin sözde sendikal birliği

Resmi sosyal demokratlar, sözde sendikal birliği savunuyorlar ama örneğin, *Alınteri* dergisinin şubat sayısında şöyle demişler:

"...İşçilerin yakın dönemde gerçekleştirmesi gereken oldukça açık: Sendikalar arasındaki eylem birliği ve dayanışma çalışmalarını geliştirmek ve tüm güçleri iktidarın saldırılarına karşı birleştirmek."

Neden sendikal birlik işçilerin kısa dönemli hedefleri arasına sokulmuyor? Çünkü, doğabilecek bir DİSK fırsatını kaçırmak istemiyorlar. Bazı eski DİSK yöneticileri SHP milletvekili oldukları için, DİSK açılırsa, resmiler burjuvaziye bir teslim bayrağı da bu kaleden çekme özlemi içindeler. Bu amaçla, Türk-İş'te birlik yönünde genel kurul kararı olan bağımsız sendikaları bile Türk-İş dışında tutmak için çabalıyorlar.

Ancak bu adamlar, sınıfın nabzına, giderek, nabza göre şerbet bile veremeyecek kadar uzak kalmaktadırlar. Yine *Alınteri*'nde, "korkuyu aşmanın yolu"nu arıyorlar. Hangi korkuyu? İşçi sınıfında ne yasadan, ne polisten bir dirhem korku yokken, bunlar herhalde kendilerinin işçi sınıfından duydukları korkuyu aşmanın yollarını arıyorlar.

Korkmakta haklıdırlar. Çünkü işçi sınıfımız, DİSK'in gaspedilmiş haklarını savunuyor ama DİSK'in sendikal birliğe karşı bölücü bir işlev görmesine, hele ki bir teslim bayrağı da oradan çekilmesine izin vermeyecektir. O, DİSK'in devrimci geleneklerini Türk-İş'te yaşatmaktadır. Militan bir sendikal birlik yaratmaktadır.

DİSK'in 21. kuruluş yıldönümünde

Militan savaş ruhunu Türk-İş'te yükseltiyoruz!

13 Şubat, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) 21. kuruluş yıldönümüdür. Türkiye işçi sınıfı, zorlu ve militan kavgayla başlayan yeni dönemde, militan ve yığınsal savaşım ruhunu Türk-İş'te yükselterek DİSK'i anıyor. Devrimci durum döneminde DİSK içinde filizlenen sınıf sendikacılığı ilkeleri, şimdi sendikal birliğin simgesi olan Türk-İş'i burjuvazinin karşı koyamayacağı dev bir güce dönüştürüyor.

21. kuruluş yıldönümünde DİSK, Türk-İş'te militan sendikal birliği pekiştirme savaşında yaşıyor!

Parababası gitti denizanası geldi

Burjuvazi Mükerrem Taşçıoğlu'nu bir "işçi babası" olarak tanıtmaya çabaladı. Bu imajla, toplumda hâlâ belli bir yeri olan geleneksel "baba" konumundan yararlanarak işçilerin öfkesini yatıştırabileceğini umdu. Ne de olsa, "baba", düşman kardeşleri barıştıran, daha yukarıda bir otorite olarak onların iyiliğine(!) karar veren kişiydi.

Fazla sürmedi. Burjuvazinin bu sahte "işçi babası" rolü çabuk eskidi. Yükselen sınıf savaşı, işçi sınıfının bilincinde Taşçıoğlu'nun gerçek yerini hızla aydınlattı. Taşçıoğlu, "işçi babası" falan değil, emperyalistleşerek "köşeyi dönmek"(!) için yırtınan burjuvazinin para babasıydı.

Taşçıoğlu'nun "baba" imajı sınıf savaşının selinde böyle yıkılıp gidince, bu kez, "işçi anası" imajına sarıldılar. Çalışma bakanlığına getirilen İmren Aykut geçmişte Türk-İş'te çalışmıştı. Burjuvazi, bundan, "Türk-İş'in anası", "işçi anası" imajını yaratıp, işçi sınıfının öfkesini bastırmak amacıyla yararlanmaya çalıştı.

Ama gel gör ki,sınıf savaşı, ne "baba" dinliyor ne de "ana"! Demirel'in "ikinci Türkiye" dediği işçi Türkiye'nin ek zam isteminde diretmesi, yitirilmiş bütün ekonomik-demokratik hakları almak üzere "sokağa" yönelmesi, İmren Aykut'un da forsunu çabuk çökertti.

Türk-İş'in eylem kararı almasıyla birlikte "işçi anası"(!) Aykut işçi sınıfı için şunları söyledi:

"*Bunlar* öyledir zaten. Bir milyon versen, bir buçuk milyon isterler. İstedikleri yaygaraysa yaparlar bu-nu."

Bu sözlerin sahibi Aykut, olsa olsa, sahte gülümsemesiyle işçiyi aldatmaya çabalayan zehirli bir deniz anasına benzetilebilir.

Sınıf savaşı burjuvazinin ne "baba"sını takıyor, ne de "ana"sını. İşçiler, bunların hakikisiyle sahtesini hemen ayırdediveriyorlar ve burjuvaziye dönüp şunu diyorlar:

Sizin "devlet baba"larınız, parababalarınız, işçi "ana"larınız bizi aldatamaz. Biz işçi babaları, işçi anaları, sınıf savaşının sıcağından biliriz. Onlar, Netaş'ta eylemdedir, ya da Nasaş'ta. Onlar, deri grevindedir, bir yandan örgü örer, bir yandan da işverenin başına balyoz gibi çökerler. İşçi analar, Migros'ta grev gözcüsü, gecekondu savaşlarının önden yürüyen komutanlarıdır. Çocuklarıyla birlikte grevde, gösteridedirler. Onlar kendi elleriyle kuracakları işçi gelecek için savaştadırlar.

İşçi analar, işçi babalar, bir milyonu da, bir buçuk milyonu da istiyor. Ama asıl olan bu da değil! Biz, kendi işçi geleceğimizi kurmak üzere iktidarı istiyoruz, iktidarı!

Netaş'ta işten çıkarmalara karşı iş bırakma ve işyerinden çıkmama eylemi yapıldı.

Netaş volkanı yine püskürdü

(PHA-İstanbul)-12 Eylül sonrasının ilk grevini yapan ve şanlı bir grev savaşımının yolunu açan Netaş işçileri, şimdi de işten çıkartma tehditlerine militan eylemle yanıt veriyorlar.

5 Şubat akşamı saat 17.30 da işveren, işçileri teker teker yukarıya, personele çağırmaya başladı. İki ya da üç işçi yukarıya çıkmıştı ki bunun ne anlama geldiği anlaşıldı. İşçiler bunun bir benzerini daha önce de yaşamışlardı.

Geçtiğimiz yılın mayıs ayında böyle başlayan çağrılmalar sonucunda 158 Netaş işçisi tensikata uğramıştı. Çoğunluğu greve öncülük yapmış militan işçilerdi. O tensikatta sendika yönetiminin pasifist tutumu nedeniyle, işçilerin militan öfkesi, ılıman eylem toplantılarıyla eritilmişti. Fabrikada kalan militan işçilerin aktif eylem önerileri, "bu işçi ile olmaz" denilerek, pasifistler tarafından geri çevrilmişti. İşçilerin tepkilerinin böyle yatıştırıldığını gören ve bundan cesaret alan işveren, sendikasızlaştırma girişimine hız verdi.

Öfkelerini, reformistlerin önlerine çıkardıkları engeller nedeniyle eyleme dönüştürememek, işçiler arasında belli bir sıkıntı yarattı. Bu geçici duruma bakıp, içten içe yanan ateşi görmeyenler, Netaş işçilerine ne oldu diye soruyorlardı. Acaba işten çıkartılan öncü işçilerle birlikte Netaş'ta kavga ruhu ölmüş müydü? Yıllarca sınıf sendikacılığının kalelerinden biri olmuş bu fabrikada bir tensikatla herşeyin sona ermesi mümkün müydü?

Ancak sınıfa güvenmeyenler, bakarkör olanlar, bu sorulara evet diyebilirlerdi. Oysa, Netaş'ta hayat vardı. Kavga ruhu vardı. Yeter ki, doğru önderlik edebilen kadrolar öne çıksın, çıkabilsin. Yeter ki, işçiler reformizmin, pasifizmin, uzlaşmacılığın karabasanından kendilerini kurtarabilsinler. Nitekim 8-9 Şubat eylemi böyle düşünenleri haklı çıkardı.

5 Şubat akşamı tensikat başladığında temsilciler bu kez tabanın eylem istemine ayak uydurarak öne atıldılar. İşçiler saat 17.30'da topluca işi bırakarak yemekhanede toplandılar. Burada baş temsilci bir konuşma yaparak, "ya hepimizi işten atacaklar, ya da 45 kişilik tensikat listesi yırtılacak" dedi. Yapılan konuşmalardan sonra işçiler iki günlük eylem kararı aldı. İşveren bu eylem karşısında işten çıkartılan 45 işçiye çıkış bildirimi yapamadı.

İşçiler "ya hepimiz, ya hiçbirimiz" diyerek savaşım andı içtiler ve pazartesi günü fabrikada buluşmak üzere sözleştiler. Daha sonra topluca ve sloganlar atarak Ümraniye şubesine yürüdüler. Fabrikanın kapısına yığılan Çevik Kuvvet, işçilerin önünü kesmek istediyse de, yürüyüşe engel olamadı. Aldıkları karar gereğince 7 Şubat pazar akşamı 18.oo - 02.oo vardiyasındaki işçiler de işe gitmediler.

8 ŞUBAT PAZARTESİ, EYLEMİN BİRİNCİ GÜNÜ:

Pazartesi sabahı, 1800 Netaş işçisi, fabrikanın bahçesinde toplandı ve "tensikata karşı haklı eyleme kararlıyız" yazılı pankartı açarak eyleme başladı. Daha sonra işçiler yemekhanede toplanarak "işçiler el ele genel greve", "yaşasın işçilerin birliği", "işçinin onuru sermayeyi yenecek" sloganlarıyla fabrikayı çınlattılar. Fabrikanın dışında ise, eş ve çocuklarıyla işçi aileleri ve daha önce işten atılan Netaş işçileri eyleme omuz veriyorlardı.

Bu manzaradan paniğe kapılan burjuvazi, Çevik Kuvvete bağlı binden fazla polisi fabrika çevresine yığdı. Netaş işçilerinin tek bir vücut olarak işverenin karşısına dikilmesi, işvereni şaşkınlığa uğrattı. İşveren "bazı yanlış anlamalar sonucu" diye başlayan duyurusunda, işyerinde üzücü olayların meydana gelmemesi için fabrikayı bir günlüğüne tatil ediyorum, diyordu. Ama işçiler yerlerinden kıpırdamadılar. Onlar türkü ve marşlarla eyleme devam ettiler.

Hava kararmaya başlamıştı. Ancak işçiler, gece de Netaş'ta kalmaya karar verdiler. Gece sabaha kadar türkü, marş ve sloganlarla günü ışıttılar. Eylemin birinci günü işveren, eyleme öncülük eden dokuz işyeri temsilcisinin de iş akitlerini feshettiğini açıklıyordu.

9 ŞUBAT SALI, EYLEMİN İKİNCİ GÜNÜ:

İkinci günü sabahı Netaş'ın kapısı, eylemle dayanışmaya gelen işçi aileleri ve çeşitli sendikalardan işçilerle doluydu. Daha önceki tensikatta işten çıkartılan Netaş işçileri de Otomobil-İş Ümraniye Şubesi'nde toplanmışlardı.

Saat 14.00 sıralarında polis fabrikayı boşaltmak için girişimde bulunmaya başladı. Polis müdürleri, eğer karşı koyma olursa silah kullanacaklarını belirtiyorlardı. Bunun üzerine işçiler "polis dışarı" ve "işçinin onuru sermayeyi yenecek" diye slogan atmaya başladılar. Yemekhanedeki masaları yan yana dizerek barikat oluşturdular. Ortam iyice gerginleşti.

Sözde işçilerin eylemini desteklemeye geldiklerini söyleyen SHP milletvekilleri, işçilere, masa ve sandalyelere zarar vermemelerini, aşırı bir harekette bulunmamalarını söyleyerek koşuşturmaya başladılar. Böylece onlar esas işlevlerini yerine getirmeye çalışıyorlardı. İşçilerin yakıcı öfkesini yatıştırmaya, onları uysallaştırmaya ve işveren ile uzlaştırmaya gelen burjuva temsilcileri olduklarını bir kez daha kanıtlıyorlardı.

Çevik Kuvvet Müdürü, İstanbul Valiliği'nden aldığı emri işçilere okuduktan sonra, işyeri baş temsilcisi bir masanın üzerine çıkarak fabrikanın boşaltılacağını, ancak eylemin gün boyu devam edeceğini işçilere bildirdi. 30 saat boyunca fabrikada eylemlerini sürdüren işçiler, üç gün önce nasıl disiplin içinde yemekhanede toplanmışlarsa, aynı disiplin içinde fabrikayı topluca terk ettiler. Netaş'tan, Otomobil-İş Ümraniye Şubesi'ne kadar "işçiler elele genel greve" sloganı yükselterek yürüdüler.

10 ŞUBAT ÇARŞAMBA, ÜÇÜNCÜ GÜN:

Çarşamba sabahı işçiler fabrikaya geldiler ve tezgah başına geçtiler. Ancak kendileriyle birlikte gelen 54 arkadaşlarının -ki 9'u işyeri temsilcisidir- fabrikaya sokulmadığını görünce, iş yavaşlatarak eylemi sürdürdüler. Her tezgahın başında sivil polis vardı ve işçileri işi yavaşlatmamaları için ikna etmeye çalışıyorlardı.

Bu yazı kaleme alındığında işçilerin eylemi devam ediyordu. İşyeri yemekhanesinde çay molası sırasında gazetecilerle görüşen işçiler, üretimin çok düşük kapasiteyle sürdürüldüğünü bildirdiler.

SONUÇ:

Netaş işçilerinin eylemlerinin bundan sonra ne yönde gelişeceğini şimdiden söylemek mümkün değil. Ama eylemin bir kez daha doğruladığı bir gerçeği şimdiden belirtmek gerekiyor:

Grevleri yaşamış, savaşım geleneği olan bir fabrikadan öncü işçileri atmakla, o fabrikadaki militan kaynak kurutulamıyor. Kavga ruhu öldürülemiyor. Geçici durgunluklar ve hatta gerilemeler olabiliyor. Ama işçilerin başkaldırışı, özellikle geçmişinde sınıf savaşımı deneyi olan fabrikalarda, uygun kanallarını bulduğu anda, bir volkan gibi patlıyor. İşte Netaş böyle bir volkandır. İşçi sınıfımız içindeki lavları püskürtmeye hazırlanan, hiç sönmeyecek bir volkandır.

Erdemir deneyinden sendikal birlik yönünde çok ders çıkıyor.

Erdem r y ni bir dön m girdi

Erdemir'deki sınıf mücadelesi bundan böyle daha ileri boyutlara doğru yönelecektir. Ereğli'deki binlerce metal işçisinin yıllar boyunca nice sıkıntılar çekerek yaşadıkları sendikal deneyim, bugün bağımsız sendikalara bölünmüş metal işkolundaki tüm işçilerin de ufkunu genişletecek bir örnek oluşturuyor. İşçi sınıfının en militan kolu, metal işçileri, sendikal savaşımlarını Türk-İş dışında tutmanın gerçekte burjuvazinin işine yaradığını yaşayarak öğreniyor.

(PHA-İstanbul)-24 Aralık 1987 tarihli gazetelerin iç sayfalarında tek sütunluk küçük bir haber yer aldı. Haberde, "on yıldır toplu iş sözleşmesinin yapılmadığı Erdemir'de sözleşme görüşmelerinin başladığı" duyuruluyordu.

Erdemir'de, çok uzun süren bir yetkisizlik döneminden sonra, Türk-İş'e bağlı Türk-Metal sendikası yetki aldı. Şimdi Erdemir işçileri, 12 Eylül sonrasındaki ilk toplu sözleşmelerine hazırlanıyorlar.

Buraya kadar neler oldu?

Erdemir'de işçilerin sendikal bölünmüşlüğü daha 12 Eylül öncesinde başladı. O dönemde DİSK'e bağlı Maden-İş sendikasının bölge temsilcisi olan Şükrü Özbayrak ve çevresindeki sendika bürokratları, ayrı bir sendika kurdular. Devrimci Maden-İş diye kurulan bu sendika, Erdemir işçilerinin önemli bir bölümünü Maden-İş'ten kopardı. Böylece Erdemir işçileri daha 12 Eylül öncesinde, sendikal rekabetin yarattığı bölünmüşlüğü yaşamaya başladılar.

1983'te sendikal çalışmalar yeniden başlayınca, bu sendikanın son yöneticileri Otomobil-İş sendikasına gelerek "katılma" isteklerini bildirdiler. Aydın Özeren başkanlığındaki Otomobil-İş yönetimi, bu öneriyi kabul etmedi. Gerekçe de oldukça ilginçti: "Bu sendikanın birikmiş elektrik, su, telefon borcu vardır. Bunları bize ödetirler(!)"

Devrimci Maden-İş bu arada bir kongre yapmış, "devrimci"liği bırakıp, "çağdaş" Maden-İş olmuştu. Otomobil-İş'ten olumsuz yanıt alınca, yine bağımsız olan Çelik-İş'e gittiler. Otomobil-İş daha sonraki yıllarda üst üste iki kez, Çelik-İş'in itirazları sonunda, yetki kaybetti.

1983 yazından 1987'nin sonlarına kadar "sendikal mücadele", bir sendikadan diğerine, sonra da bir başkasına geçmek şeklinde bir sendikal rekabet içinde boğuldu.

Otomobil-İş, sadece bir kez, 1986 yılında işçilerin tamamına yakınını üye yapmayı başardı. Ancak bu kez de, işçilerin aynı anda iki sendikaya üye olmaları durumu nedeniyle, yetki yine çıkmaza girdi. Ard arda açılan mahkemeler, yargıtay kararları, yüzlerce dosya, işçilerin aidatlarından noterlerin kasalarına akan milyonlarca lira para... İşçilerin sendikal savaşımı adliye koridorlarındaki bürokratik kovalamaca düzlemine indirildi. Sözde "yasal, hukuksal hakların kullanılması" adına, Erdemir işçileri bürokratik işlemlerle bıktırıldı. Devrimci sendikacılık adına ahkam kesmeleri de dahil olmak üzere, sınıfa zerrece güvenleri olmayan ve dar çıkarlarından başkaca birşeyi görmeyen bazı sendikacılar, işçilerin birliğini böldüler. Hak, hukuk diyerek işçileri militan sendikal savaşımdan uzak tutup, yıllarca örgütsüzlüğe terkettiler.

Bu hay-huy içinde Erdemir işçilerinin yılları gitti. Ama böyle bir sendikal rekabetin, gerçekte işverenin işine yarayan bir durum olduğunu da işçiler zamanla anladılar. Çünkü bu yetki kördöğüşü nedeniyle, işçinin çalıştığı dev fabrikada, sendika temsilcilik odası hâlâ kapalı duruyordu.

Şimdi Ereğli'de sendikal önder durumunda olan ne kadar işçi varsa, güçlerini Türk-İş'te birleştirme yönünde adım atıyorlar. Bunlara Otomobil-İş Ereğli şubesinin son yönetim kurulu üyeleri de dahildir.

Bu işçi arkadaşlar, Otomobil-İş'e de aynı adımı attırmak üzere sendika içinde bir çaba gösterselerdi, kuşkusuz çok daha iyi olurdu. En doğrusu o olurdu. Ama ne olursa olsun, şimdi Erdemir'de yeni bir dönem başlamaktadır.

Erdemir işçisi, Türk-İş'te birlik yönünde attığı bu ilk adımı, militan sendikal savaşımıyla daha ileri bir düzeye yükseltecektir. Artık, Türk-Metal sendikasının tepesine çöreklenmiş bir avuç gerici sendikacının, eskisi kadar belirleyici olma şansı giderek azalmaktadır. Tabanın militanlık düzeyi esas belirleyici etmen olacaktır. Nitekim bunun ilk işaretleri de kendini göstermeye başlıyor.

Erdemir işvereni MESS üyesidir. Türk-Metal yönetimi, MESS'le yürüttüğü toplu sözleşmelerde, sınırlarını MESS'in çizdiği bir şablon taslakla masaya oturuyordu. Ama bu kez, MESS'e karşı ayrı bir toplu sözleşme taslağı hazırlamak zorunda kalmıştır.

Metal işçilerinin, militan savaşımlarıyla Türk-Metal'i de değişikliğe uğratabileceklerine inanmamak, onların gücüne güvenmemektir. 12 Eylül öncesinde savaşımın başını çekmiş bütün büyük fabrikalar, bugün Türk-Metal'in bünyesindedir. Arçelik, Man, Uzel, Nasaş, Röro, Maysan, Seydişehir ve Erdemir işçileri, yine aynı işçilerdir.

Ereğli'de bugün gerçekleşen durum, üç yıl önce olsaydı, bugün Türk-Metal'in Ereğli'deki şubesi herhalde farklı yapıda olurdu. Ama Erdemir işçisi, şimdi de militan gücünü en kısa zamanda mutlaka yansıtacak ve sendika yönetimini değişikliğe uğratacaktır.

Erdemir'deki sınıf mücadelesi bundan böyle daha ileri boyutlara doğru yönelecektir. Ereğli'deki binlerce metal işçisinin yıllar boyunca nice sıkıntılar çekerek yaşadığı sendikal deneyim, bugün bağımsız sendikalara bölünmüş metal işkolundaki tüm işçilerin de ufkunu genişletecek bir örnek oluşturuyor. İşçi sınıfının en militan kolu, metal işçileri, sendikal savaşımlarını Türk-İş dışında tutmanın gerçekte burjuvazinin işine yaradığını yaşayarak öğreniyorlar.

Otomobil-İş yöneticileri, işi gücü bıraktılar, sendikal rekabete daldılar.

Burası dükkan değil, işçi sendikası!

Mercan Köklü

Son sıralarda, çeşitli işkollarında yoğun işten çıkarmalar var. Ama özellikle metal işkolunda bu, sendika değiştirme gerekçesiyle yapılıyor.

Burjuva basın, işçilerin Otomobil-İş'e geçtikleri için işten atıldıklarını yazıyor. Hem liberal, hem azılı gerici basın, Otomobil-İş çok devrimci bir sendika olduğu için, işçiler ona üye olunca atılıyorlar izlenimini yaratıyor.

Acaba böyle mi?

"Devrimci" bir gerekçe

İSO'nun bir araştırmasına göre, imalat sanayiinde kâr oranı, 1979-1985 döneminde düşmüştür. Bu, burjuvazi açısından, daha sermaye-yoğun teknolojiye yönelme ve bununla bağlı olarak da yaygın işçi çıkarma isteğini anlatır. Olan da budur.

Buna karşı işçi sınıfının tek silahı, yaygın sendikalaşma, işli-işsiz işçiler arasında güçlü bir dayanışma, bu temelde militan bir sendikal birliktir. Oysa metal işkolunda bunun tam tersine bir durum var. Sendikal rekabet aldı yürüdü. Bu nedenle, bu işkolunda, hem de en seçme militan işçiler, sendika değiştirme "gerekçesi"yle işten atılıyorlar.

Devrimci savaşım, devrimci özveri üstünde yükselir. İşçiler, inançları, amaçları uğruna değil işten atılmayı, kurşunlanmayı bile göze alırlar, almalıdırlar. Yoksa zafer boş bir hayaldir. Ama bu durumda işçilere "devrimci" kılıf altında burjuvazi için özveri yaptırılıyor. Bunu yaptıran da, Otomobil-İş'in muazzam devrimci(!) bazı yöneticileridir.

Devrimci özveriye evet

Otomobil-İş, işi gücü bıraktı, Türk Metal'den "üye kapma" peşine düştü. Yarattığı izlenimle basın da ona düpedüz destek veriyor. Böylece, bu sendika militan işçi mıknatısı olarak kullanılıyor ve militan işçiler ayıklanıp işten atılıyor. Otomobil-İş, son birkaç ay içinde bin işçi bu nedenle işten atıldı diye adeta övünüyor.

Militan işçi hangi sendikadaysa, o sendika eninde sonunda militan sendika olur. Otomobil-İş'in de bunun ötesinde bir militanlığı yoktur. Bunun ötesine geçildiği anda, tam tersine, militanlık ve doğru bir sendikal çizgi değil, militanlığı bastırma, küçük dükkancılık, tasfiyecilik, burjuva kuyrukçuluğu vb. çapanoğluyla karşılaşılıyor. İşçi arkadaşlara bu çapanoğlu için özveri yaptırılıyor. Hayır, bu doğru değildir!

Siz özverili işçi arkadaşlar! Madem böyle özveriye hazırsınız, militan eylem yapmak, Türk Metal'i militanlaştırmak için harekete geçin. O zaman sınıfınıza kalıcı bir kazanım armağan edersiniz. Özveriniz, gerçekten devrimci bir işlev görür. Ama bugünkü durumda, sizin devrimci amaçlarla yaptığınız özveri, hiç de devrimci olmayan amaçlar uğruna, boşa harcanıyor.

Bu ne biçim devrimci sendikacılık

Bu ne biçim devrimci sendikacılıktır ki, tam sendikal birlik can alıcı önem taşırken, sendikal rekabet en ön plana çıkarılıyor?

Tabanın söz ve karar sahibi olması nerede kaldı? Otomobil-İş'in Türk-İş'te birlik yönünde bağlayıcı kongre kararı ve ayrıca Temsilciler Meclisi kararı vardır. Bunlar uygulanmadığı gibi, bir de tam tersi uygulanıyor.

Tabanın militan çıkışları, yasalar gerekçe yapılarak, en başta Otomobil-İş'in bazı yöneticileri tarafından bastırılıyor, sulandırılıyor.

Bugün Türkiye'de yasaların takan kalmadı. Nerede bir yasadışı grev ya da eylem olursa, Otomobil-İş'in bu "bazı" yöneticileri hemen orada mantar gibi bitiyorlar ve eylemi "tatlı"ya bağlıyorlar. Bu eylemlerde devrimci özveri göze alınmıyor. Ama sendikal rekabet söz konusu olunca binlerce işçinin işten atılması umurlarında bile değil.

İşte Netaş'ta iki kez yaşanan tensikat ve sendika yöneticilerinin tutumu. Nursanlar'da işverene ve faşist yamaklarına karşı yürütülen kavganın, haksız bir temelde "tatlı"ya bağlanması. Trakya Döküm'de işten atılmalara hem neden olmak, hem de militan bir karşı eylem düzenlememek.

Devrimi tehlikeli bulan devrimci sendika olur mu

Neden düzenlesin ki, Otomobil-İş, militan eylemleri "tehlikeli" bulduğunu açıkça söylüyor:

"Baskı ve kıyım politikası son derece tehlikeli sonuçlara gebedir. 'Anarşi ve teröre karşı' olmayı tek politik malzeme yapanlar, anarşi ve teröre maddi zemin hazırlayabilecek son derece tehlikeli bir uygulamaya pervasızca atılmışlardır. Biz bugün önemli bir görev yaptığımıza inanıyor, bu tür tehlikeli oyunları oynayanları tarih önünde uyarıyoruz."

Bu sözler Türk Metal'in değil, Otomobil-İş'in 29 Ocak 1988 tarihli basın açıklamasından alınmıştır. Doğrudur, burjuvazi için önemli bir görev yapıyorlar. "Devrimci" kılıf altında, işçilerin militan eylemini, metal işkolunda sendikal birliği engelleyip, burjuvaziye, "işçileri biz bile tutamayız" yollu, devrim "tehlike"sine dikkat çeken, yapıcı uyarılarda bulunuyorlar.

Demek ki işçileri bilerek frenliyorlar

Yukarıda, "önemli bir frenleme görevi" yaptıklarını açıkça söylüyorlar. Demek ki Otomobil-İş yöneticileri, işçileri bile bile tutuyorlar! Militan eylemleri bilerek durduruyorlar! İşçileri alıp İnönü'ye, hatta Demirel'e götürüp, bilerek burjuva kuyrukçuluğu yapıyorlar!

Bütün bunlar, kendilerinin yaptıklarını söyledikleri önemli görevin parçalarıdır. Bunlara ek olarak, bir de metal işkolunda sendikal birliği engelleyip, bu işkolundan militan işçilerin ayıklanması için gerekçe yaratıyorlar!

Bu devrimci sendikacılık falan değildir. Nitekim bir süredir Otomobil-İş'in içinde olan militan işçiler bunun farkındadırlar. Örgütte sorun vardır. Yöneticilerin pasif, uzlaşmacı çizgisine karşı çıkan işçi temsilcileri ve şube yöneticileri, çeşitli ayak oyunlarıyla karşılaşıyorlar.

Ereğli, Seydişehir ve Ümraniye'de, şube ve temsilciliklerin taşıt araçları ellerinden alınmış, maddi olanakları kısılmıştır. Bunlara ek olarak, Topkapı, Mecidiyeköy, Bursa ve Ankara'da yoğun bir hoşnutsuzluk birikmiştir. Son Temsilciler Meclisi'nde bütün bu sorunların patlak vermesini, sendika genel sekreterinin tutuklanması engellemiştir.

Burjuvazinin asıl korktuğu militan sendikal birliktir

Yaşam sendikal birliği dayatıyor. Otomobil-İş yönetimi ise akıntıya karşı kürek çekmek için, gözü dönmüşçeşine, tam bir küçük dükkancı yaklaşımla, elinden gelen herşeyi yapıyor. Ama bu temelde de sorunlardan kurtulamıyor, kurtulamayacaktır.

Bunu burjuvazi de biliyor. Sendika yöneticilerinin kendileri bile yetki barajını aşamama korkusu içindeyken, bakanlık yetkiyi verdi. O kadar korkulacak bir sendika olsaydı, bakanlık, bir hile yapıverirdi. Yapmadı. Neden? Otomobil-İş, açıklamada sözü edilen o önemli görevi biraz daha görsün, bölsün dağıtsın, işten attırsın vb. diye. Ayrıca bu arada, DİSK'i kurma yönünde yeni bir manevra için de belki işe yarar diye.

Bugün burjuvazinin asıl korktuğu, Türk-İş'te militan sendikal birliktir. Otomobil-İş tabanının da, örgütsel kararlarda açıkça dile getirdiği gibi, asıl istediği budur. Ama aralarında sosyal demokrat resmilerin de bulunduğu yöneticiler, şimdilik, tabanın isteğini hiçe saymakta, canlarının istediğini yapmakta, işçi sınıfını zarara sokmaktadırlar. Gelgelelim, köyü köpeksiz sanmasınlar, kullandıkları "devrimci" kılıf artık delik deşik oldu, bunların hesabı sorulacaktır!

Soyak gurubuna bağlı Trakya Döküm'de bütün işçiler işten çıkarıldı.

Çetin kavga - ¨rn k dayanışma

Trakya Döküm işçileri, verdikleri çetin kavgada yalnız değiller. Cam işçileri, Doysan işçileri, sınıf kardeşleriyle dayanışma içindeler. Bölgedeki tüm işçiler, Türk-İş-bağımsız sendika ayrımı yapmadan Trakya Döküm işçilerine destek veriyorlar.

(PHA-İstanbul)-Lüleburgaz'da kurulu bulunan Trakya Döküm Sanayi'de rekor sayıda işçi çıkarması yaşandı. Fabrikada üretim birimlerinde çalışan işçilerin tamamının (280 kişi) iş akitleri tazminatsız olarak feshedildi.

Trakya Döküm Sanayi, son zırhlı araç yolsuzluğunun kahramanı olan Savunma Bakanı Ercan Vuralhan'ın otel paralarını ödeyen Soyak Grubuna bağlı bir işyeridir.

Bu işyerinde olaylar yine "bildik" bir eylemden kaynaklandı: Sendika değiştirme! Türk Metal'e üye olan işçilerin tamamı bu sendikadan istifa ederek Otomobil-İş'e geçtiler. Bu gelişme üzerine işveren 18 Ocak 1988, Pazartesi günü, öncü işçilerden 11'inin işten çıkışını verdi. Ertesi gün fabrikanın tüm işçileri iş bırakarak, fabrikanın bahçesine çıktılar. Arkadaşlarının işlerine geri dönmesini istediler.

Trakya Döküm işçilerinin bu eylemi, diğer işkollarında çalışan işçilerden destek gördü. Trakya Cam'da çalışan, Kristal-İş'e bağlı 600 işçi, kendi fabrikalarından yürüyüşe geçtiler. 2,5-3 km.lik yolu toplu halde yürüyerek, eyleme geçen işçilerin yanına geldiler. Daha sonra Tek Gıda-İş'e bağlı Doysan işçileri de araçlarla Trakya Döküme'e gelerek dayanışmalarını gösterdiler. Bu arada jandarma diğer fabrikalardan gelen işçileri Trakya Döküm'e sokmamak için önlem almıştı. İşçiler E-5 karayolu'nun iki yanında birbirlerine el sallarken, jandarma yüzbaşısı, işçi önderlerine, olay çıkartmamalarını isteyerek ricada bulunuyordu...

Çarşamba günü Otomobil-İş yöneticileri ile işçiler, işyerinde bir toplantı yaptılar. Toplu halde işbaşı yapmayı kararlaştırdılar. Otomobil-İş yöneticilerine göre bu, iki gün üst üste işe gelmemek "suç"unun oluşmasını önlemeye(!) yönelik bir karardı. Oysa yapılan eylem, hem sendikalar yasasında, hem de toplu sözleşme, grev, lokavt yasasında açıkça belirtilen "yasadışı grev"den başka birşey değildi.

Perşembe sabahı, işçiler, işlerine gitmek üzere Lüleburgaz'da servis otobüslerinin kalkış yerine geldiler. Otobüsler işveren tarafından yollanmamıştı. Bunun üzerine işçiler, kendi olanaklarıyla fabrikaya gittiler. Bu sefer de kapının kapalı olduğunu gördüler.

İşveren tüm işçilerin çıkışını vermişti. Hem de iş yasasının 17/2 maddesine göre, tazminatsız olarak!

İşveren bu uygulamanın yanında, Otomobil-İş'e üye olmayan bir gurup işçiye, işbaşı yapabileceklerini söyledi. Ama, onlar da işten çıkartılan işçilerden yana tutum alarak, sınıf kardeşleriyle dayanışmalarını gösterdiler.

Şimdi Trakya Döküm işvereni, bütün çevre köylere simsar yollayarak, işçi toplamaya çalışıyor. Ancak, işli-işsiz işçi dayanışmasının yükselmesi sayesinde, işçi bulmak, işveren için, pek de kolay olmuyor. Fabrikada üretim tamamen durdu.

Bunun üzerine işveren, kahveleri dolaşarak fabrikanın eski işçilerinin işbaşı yapmaları için uğraşmaya başladı. Ama işçiler işbaşı yapmıyorlar. Bu arada Otomobil-İş'in açtığı dava da sürüyor.

Trakya Döküm işçileri verdikleri çetin kavgada yalnız değiller. Cam işçileri, Doysan işçileri sınıf kardeşleriyle dayanışma içindeler. Bölgedeki tüm işçiler, Türk-İş-bağımsız sendika ayrımı yapmadan Trakya Döküm işçilerine destek veriyorlar.

"Zorunlu tasarruf", iyice sıkışan burjuvazinin içeride sömürüyü daha da azdırma çabasıdır!

Tasarruf zorunluysa, kavga da zorunlu

İşçiler, emekçiler için artık bıçak kemiğe dayanmıştır. Burjuvazinin "ek zam" sorununda yaptığı soytarılığa, toplu militan eyleme gitme kararı alarak yanıt veren işçi sınıfımız, "zorunlu tasarruf"u da ateşe tutacaktır. Burjuvaziyi, işçinin alınteriyle oluşturduğu sermaye havuzunda boğacaktır.

Ek zam konusu işçilerin şiddetli tepkisiyle karşılaşırken, Özal hükümeti, bu sefer de "zorunlu tasarruf" tasarısını gündeme getirdi.

Bu tasarı, Federal Almanya'nın eski adıyla "624 Mark", yeni adıyla "936 Mark" yasasını örnek alıyor. Tasarı, işçi ücretlerinden, "zorunlu tasarruf" adı altında bir kesinti yapılmasını öngörüyor. İşçilerden yüzde 2, işverenden yüzde 3 kesilerek Ziraat Bankası'ndaki "çalışanların tasarruflarını teşvik hesabı"nda toplanmasını hedefliyor. Burada toplanacak ve muazzam miktarlar tutacak olan işçi paralarının tasarrufu ise devlete ait olacak.

Ayrıca, tasarıya göre, bu yüzde 2 ve yüzde 3'lük kesintiler, Bakanlar Kurulu kararıyla yüzde 4 ve yüzde 6'ya kadar (daha yukarısı da mümkün) çıkabilecektir.

Bu, yeni bir sömürü yasasıdır.

Zorunlu tasarruf yasasının birkaç yönü var:

Bir kez, "zorunlu tasarruf" yasası, emperyalistleşme çabasında dişe dokunur bir başarı kazanamamış olan Türkiye burjuvazisinin, bunalımını aşmak amacıyla içeride sömürüyü daha da artırmaya çabaladığını gösteriyor. Burjuvazi, binbir türlü vergi, pirim, vb. kesintisi ile "tasarruf" edecek para bile bırakmadığı işçi sınıfının, bu kez henüz cebine bile girmemiş olan gelirine göz dikiyor. Gizli, örtülü değil, alenen hırsızlığa niyetleniyor.

İşverenlerin bu yüzde 3 kesintisinin kendilerine yeni bir yük bindireceğini belirtmeleri, "şikayetçi" görünmeleri, onların zorunlu tasarrufa karşı olduklarını *anlatmıyor*. Özel kesim bu tasarrufun yapılmasından hoşnut. Daha geniş ve yüksek oranda olmasını da istiyor. Ama devletle sürtüşmesinin nedeni, "bu biriken tasarruflar, bizim mi yoksa devletin mi denetiminde bulunacak" kavgasıdır. Özel kesim, denetimin kendi elinde olmasını istiyor.

İşverenler, yüzde 3'lük kesintiden "şikayet" ederken bu yüzde 3'lük miktarı toplu sözleşmelerde işçilerin üzerine yıkacaklarını açıkça söylüyorlar. Yani işçilerin ücretinden yapılacak kesinti, daha baştan yüzde 5'e çıkıyor. Kısacası, işçi paraları bir de böyle hırsızlanacak. Amaç budur!

İşin bir de sosyal güvenlik sistemine ilişkin yönü var. "Zorunlu tasarruf yasası", her geçen yıl süper kârlarını iyice artıran banka ve sigortaların, özel emeklilik sigortası vb. girişimleri (Almanya'daki yasa böyle işliyor) hızlandıracağına işarettir. Bu gelişme, burjuvazinin, bir işçi kuruluşu olan SSK'yı kârlı bir devlet tekeli gibi çalıştırma, (belki de onu özelleştirme planlarıyla) uyum içindedir. Yeni yasa tasarısı, burjuvazinin bütün kesimlerinin ve sağlı "sol"lu bazı sendikacıların öve öve bitiremedikleri "sosyal devlet"in *burjuva özünü* bir kez daha sergilemektedir.

Gazetemizin 323. sayısında "sosyal devlet"in bu özelliklerini ele almış, burjuvazinin "sosyal devletinin" sosyal sermayenin bir şirketi gibi çalıştığını anlatmıştık. "Sosyal devletin" bir sosyal şirket olduğunu açıklarken de şunları demiştik:

"Sosyal devletin hangi hizmeti olursa olsun, şu ya da bu yoldan sosyal sermayeye bir kâr kapısıdır. Konut hizmeti, inşaat sektörünü besler. Sağlık hizmeti, ilaç tekellerine vb. garantili pazardır. Eğitim işgücü yatırımıdır. Sosyal güvenlik ise çoğu zaman kârlı bir sigortacılık alanı ve sermaye havuzudur."

"Zorunlu tasarruf" yasası da aynen böyle bir sermaye havuzunu amaçlıyor. Bu yasayla, devlet zoruyla, sabit gelirlilere "tasarruf" dayatılacak ve buradan yapılacak kesintiler sermaye havuzuna doldurulacaktır.

İşçiler, emekçiler için artık bıçak kemiğe dayanmıştır. Burjuvazinin "ek zam" sorununda yaptığı soytarılığa, toplu militan eyleme gitme kararı alarak yanıt veren işçi sınıfımız, "zorunlu tasarruf"u da ateşe tutacaktır. Burjuvaziyi, işçinin alınteriyle oluşturduğu sermaye havuzunda boğacaktır.

Mehmet Erenler

Akbank'ın 8600 işçisi eyleme geçti

Grev yasağına güvenmesinler!

FİET gibi uluslararası sendikal örgütlerin dayanışma ve desteğini de arkasına alan banka işçileri, iş yavaşlatma ve verim düşürme gibi yasadışı eylemleri, mantıksal sonucuna, yani iş bırakmaya (yasadışı greve) götürürlerse, işkolundaki grev yasağı, *fiili grev hakkına* dönüşmeye başlar. Grev yasağı militan ve yığınsal işçi eylemleriyle yırtılıp atılabilir.

Akbank'ta, 611 işyerinde çalışan 8600 işçi adına Banksis sendikasının yürüttüğü toplu sözleşme görüşmeleri çıkmaza girdi. İşveren, 2822 sayılı yasanın 29.maddesinin işkolunda grev yasağı getirmiş olmasından yararlanarak, uzlaşmazlığa gitti. Sözleşmeyi Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) gönderdi. Banksis üyesi işçiler, bu uygulamaya tepki göstererek bir dizi eylem başlattılar.

"Grev yasağına güvenmesinler"

Akbank'ta 14 Ekim 1987'den bu yana süren sözleşme görüşmeleri aralık ayı içinde çıkmaza girdi. Banksis'in yüzde 65 + 35 bin lira ücret zammı ve yan ödentilerde çeşitli oranlarda zam yapılması istemini reddeden Akbank işvereni, yüzde 35 + 15 bin liradan fazlasını vermeyeceğini söyledi. İşkolunda grev yasağı olmasından yararlanarak sendikayı köşeye sıkıştıracağını sandı.

Ancak, işçiler, işverenin bu oyununa yaygın katılım sağlanan çeşitli eylemlerle yanıt verdiler. İşyerlerinde yemek boykotu, müşterilerin karşısına siyah elbiseyle çıkmak, yönetimi protesto etmek için siyah çelenk koymak, eylemlerin bazılarıdır. Banksis genel başkanı Yılmaz Şengözer, işçilerin daha ileri eylemlere geçme isteğini şu sözleriyle yansıtıyor:

"Grev yasağına güvenmesinler, Bizim de yapacaklarımız var."

Gerçekten, anayasada yasaklanan işi yavaşlatma, verim düşürme, bilgisayar şebekesini devreden çıkarma, şu anda uygulanan eylemler arasındadır. İşçiler, bankanın, çok büyük önem taşıyan döviz işlemlerini geciktireceklerini de söylüyorlar.

İşçilerin tepkisinin bu denli yaygın olmasını ve ileriye gitme eğilimi taşımasını beklemeyen Akbank yetkilileri, bu durum karşısında geri adım atarak, yeni(!) bir öneriyle geldiler. *Hürriyet*'in yazdığına göre yüzde 50 + 25 bin lira zam teklif ettiler. İşçilerin buna da güzel bir yanıtı var:

"İşveren, gördüğü büyük tepki yüzünden kesenin ağzını biraz araladı. Kese bizim istediğimiz kadar açılmazsa, sorun çözülmüş olmayacak."

Aslında, Akbank yönetimi, YHK'yı beklemeden Banksis'in istemlerini kabul ederse, Akbank işçisi önemli bir başarı kazanmış olacak. Ama, bu durumda bile "sorun çözülmüş olmayacak". Çünkü, *Cumhuriyet*'in daha geçen gün yazdığına göre, şu anda enflasyon hızı yüzde 70'i aşmıştır. Banksis ise yüzde 65 istiyor.

Ayrıca, istem yüzde 70'in üstünde olsaydı bile, bu, işçilerin yoksullaşmalarını -o da bir süre için- durdurmada bir adım atmaya çalıştıklarını gösterirdi. 1963 düzeyinin bile gerisine düşmüş gerçek ücretler ne olacak? Yitirilmiş sendikal haklar, işkolunda grev hakkı ne olacak?

Eğer sözleşme Akbank'la Banksis arasında değil, YHK'da bağlanırsa, Türk-İş'e "10 bin lira ek zam" yanıtını veren devletin, Akbank işçisine vereceği zammın ne menem birşey olacağı baştan bellidir. Banka işçileri, böyle bir dayatmayı, elbette yanıtsız bırakmayacaklardır.

Demek ki, sözleşme öyle de bağlansa, böyle de bağlansa, sorunlar çözüm bekleyecek. Çözüm de işçilerin kendi ellerindedir. Savaşımı daha da yükseltmektir.

Finans-kapital, banka işçilerinin militanlaşmasından çok korkuyor

Türkiye'de bugün varolan 50 küsur banka, özellikle 1986 ve 1987'de büyük süper kârlar elde etti. Akbank'ın kârı 120 milyar lirayı buldu. Ancak, bankalar, bunca sömürüye karşın oldukça zayıf bir konumdadırlar.

Pamukbank'ın, Aralık ayında, "ek zam" tartışmaları yeni patlak verirken, işçilerine alelacele yüzde 10 ek zam(!) vererek, sorunu bastırmaya çalışması, Akbank'ta Sabancı'ların "çalışma huzurunun yeniden sağlanması ve iş verimliliğinin eski düzeye yükseltilmesi" amacıyla(!), yüzde 50 zam verebileceklerini belirtmeleri, bunun göstergesidir.

Bu durum, her türlü yasal, sendikal vb. engele karşın, banka işçilerinin elinde, değerlendirilmesi gereken önemli bir *kozdur*.

Öte yandan, FİET gibi uluslararası sendikal örgütlerin dayanışma ve desteğini de arkasına alan banka işçileri, iş yavaşlatma ve verim düşürme gibi yasadışı eylemleri, mantıksal sonucuna, yani iş bırakmaya (yasadışı greve) götürürlerse, işkolundaki grev yasağı, *fiili grev hakkına* dönüşmeye başlar. Grev yasağı militan ve yığınsal işçi eylemleriyle yırtılıp atılabilir.

Bu arada, ikisi Türk-İş üyesi üçü bağımsız beş "işletme sendikası"na bölünmüş olan banka işçileri, *Türk-İş'te tek sendikada* birleşirlerse, sendikal birliğin gücünü pratikte hemen göreceklerdir.

Savaşımı yükseltelim. Banka-sigorta işkolundaki grev yasağını, yığınsal iş bırakmalarla parçalayalım, grev hakkını fiilen alalım.

Koray Dilaver

Son sıralarda Demirel neler neler söylüyor

Söyleyen d ğil söyletene bakın

İşçi sınıfı, değil Demirel gibi sağ liberallere, sol liberal sosyal demokratlara bile yüz vermiyor. Bu yüzden Demirel istediği gibi döktürsün, durumu umutsuzdur.

Demirel DYP'nin 19 Ocak'ta yapılan gurup toplantısında ilginç sözler söyledi. Bugün, iki Türkiye'nin yaşandığını, birincisinin 8-10 milyonu, ikincisinin ise, 40 milyonu kapsadığını söyledi ve şöyle dedi:

"Birincisinde herşey pembe ve yerli yerindedir. Fukaralık, pahalılık, işsizlik anlamsızdır. İkinci Türkiye'de ızdıraplar vardır. Eşitsizlik, pahalılık, adaletsizlik, işsizlik vardır." (*Cumhuriyet*, 20 Ocak 1988)

Demirel buna çok benzeyen sözleri 10 Şubat'ta da tekrarladı ve şöyle dedi:

"İki Türkiye var. Bir yalanlar Türkiye'si, bir de doğrular Türkiye'si. Doğrular Türkiye'sinden Türkiye rahatsız oluyor." (*Hürriyet*, 20 Şubat 1988)

Demirel'in bu sözleri Lenin'in söylediği "her ulusta iki ulus vardır" sözlerine ne kadar da benziyor(!)

Demokratlıktan bile bir nebze nasibini almamış Demirel komünist olacak hiç değildir. Onun böyle sözler etmesi, işçi sınıfının kendi değer yargılarını ne kadar dayattığını, Demirel gibilerine bile neler söylettiğini göstermektedir. Demirel, birinci Türkiye'nin ömrünü, ikinci Türkiye adına yoksulluk vb. edebiyatı yaparak uzatmak derdindedir.

Demirel'in demagojik bir biçimde işçi sınıfının değer yargılarını ağzına sakız etmesi bu kadarla da bitmiyor. 19 Ocak'taki DYP gurup toplantısında Demirel şunları da söylüyor:

"Biz sosyalist değiliz ama, biz insanız, müslümanız. Herşeyden önce, herkesin insan gibi yaşadığı bir Türkiye olsun istiyoruz." (*Cumhuriyet*, 20 Ocak 1988)

Demirel, herkesin insan gibi yaşadığı bir Türkiye'yi sosyalistler istiyor, ama sosyalist olmasak bile insan olduğumuz için biz de istiyoruz, diyor.

Ne demeli? Allah söyletiyor! Ama boşuna uğraşıyor. İşçi sınıfı, değil Demirel gibi sağ liberallere, sol liberal sosyal demokratlara bile yüz vermiyor. Bu yüzden Demirel istediği gibi döktürsün, durumu umutsuzdur.

Böyle yöntemler sökmeyecektir. Bu açık. Vurgulamak istediğimiz, işçi sınıfının toplumda giderek artan, burjuva propagandaları sol konuşturan gücüdür.

Nezihe Dalyan

İŞÇİNİN SESİ

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl: 14, Sayı: 348, 17 Şubat 1988

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

ÇEK-AL

İşçi hareketi açısından önemli bir dönemeç oluşturan 1987 yılındaki gelişmeleri somut gösterebilmek amacıyla hazırladığımız verisel dökümün son bölümünü yayınlıyoruz. Bu bölüme, İstanbul'dan, Mekin Barutçu yoldaşımızın, 1987 yılı sözleşmelerinden çıkan bir dersi içeren, kademeli zam sahtekarlığına ilişkin küçük bir yazısını ve 1988'deki savaşım eğrisinin, şimdiden belli olan, 1987'den de daha dik tırmanışına ilişkin verisel bir değerlendirme yazısını koyduk. 1988'de sınıf savaşımını, hızla, daha da militan bir düzeye yükseltmekte olan işçi sınıfımıza en içten başarılar dileriz. Gelecek onun için savaşanlarındır.

İŞÇİNİN SAVAŞ YILI 1987 VERİLER -III-

Yıldız Çalışma Gurubu

Bu sayımızda, 1987'de yapılmış toplu sözleşmelerin, verilerini bulabildiğimiz kadarıyla, bir dökümünü verdik. *Tablo 10*'un içerdiği bu dökümün yanı sıra, *Tablo 11*'de de, ücret zammı oranlarının, yıllara göre bir karşılaştırması yer alıyor.

Tablo 10, 500 bin kadar işçiyi kapsayan 84 toplu sözleşmenin verilerini içeriyor. Bu verilerin yansıttığı eğilimleri de *Grafik 4*'te verdik.

Bütün bu verilerden çıkan bir sonuç, 1987 yılında kazanılan ortalama zam oranının yüzde 38 kadar olduğudur. Kendi başına bu düşük bir orandır. Ancak aynı zamanda, kendi başına çok fazla bir anlam taşımamaktadır. Bazı eğilimleri vurgulamak gerekmektedir.

Bir kez, ücret zamları, yıl boyunca yükselen bir eğri izlemektedir. Bu, grevlerin artıp yaygınlaşmasıyla, militanlaşmasıyla yakından bağlıdır.

İkincisi, militan grevler sonucunda imzalanan sözleşmelerin zam ortalaması, genel ortalamanın çok üstündedir. Hak verilmez alınır sözü yine somut doğrulanmıştır.

Grafik 4'te, grevli, grev kararlı ve grev kararsız toplu sözleşmelerin kazanımlarını ayrı ayrı gösterdik. Grevli toplu sözleşmelerin ötekilerden farkı, buradan çok açıkça görülmektedir. Grevler militanlaştıkça, toplu sözleşmeler kendi içinde de, gözle görülür bir yükseliş göstermektedir.

Bu Çek-al dizisinde, baştan beri, 1987 yılında beliren eğilimleri sıralayarak ilerledik. Yukarıda söylenenlerden, bunlara bir eğilim daha katabiliriz. Bu da, militanlık yükseldikçe kazanımların arttığıdır.

Kuşkusuz, bu yıl elde edilen kazanımlar, yeterli olmaktan çok uzaktır. Bu kazanımların iyileri, bu yılki enflasyonun neden olduğu kayıpları bile tam karşılayamamıştır. Oysa işçi sınıfının gerçek ücret düzeyi 1963'ün bile gerisine düşmüştür. Burjuvaziden alacaklar dağ gibi yığılmıştır.

Bu alacakların tümünü, iki yılda bir yürütülen toplu sözleşme görüşmelerinde elde edilecek ücret zamlarıyla tahsil etmek, olanaklı değildir. Kaldı ki, yalnızca kayıpları geri almak söz konusu değildir. Bu nedenle, gözümüzü işçi sınıfı açısından, tek başına ücret zamlarından

daha önemli, daha kalıcı kazanımlara çevirmek gereklidir.

Bu açıdan baktığımızda, 1987'nin eğilimlerine eklenmesi gereken çok önemli bir eğilim daha vardır. Sendikal hareketi bölmeye yönelik, çeşitli kollardan yürütülen çabalar, 1987'de tam bir hüsrana uğramıştır. İşçi sınıfımız, sendikal birlik istemini güçlü bir biçimde dayatmış, önüne çıkarılan engelleri aşmıştır.

Bu bölücü çabaları yürütenler, şimdi hep birlikte, "sendikal birlik"ten dem vurmaktadırlar. Ancak çabalar bitmiş değildir. Yılan, fırsat bulduğu anda yeniden başını kaldırmayı beklemektedir. Yılanın başını ezmek gereklidir.

Zaman bu amaca hizmet ediyor. Her geçen günün deneyimi, sendikal birliğin önemini ve gerçekçi bir hedef olduğunu daha da net gösteriyor. 1987'nin deneyimi tümüyle böyle bir işlev gördü.

1987'de bölücü çabalar başarısız kalıp, sendikal birlik eğilimi güçlenirken, bu, buraya dek sıraladığımız tüm öteki eğilimlerle birlikte gerçekleşti. Neydi bu eğilimler? Kararlılık, eylemlerin her açıdan yaygınlaşması, güçlü ve yaygın bir sınıf dayanışması, yasadışı eylemlerin, yasadışı grevlerin yapılması, sendikal demokrasiyi geliştirme yönünde adımlar atılması, tüm eylemlerin siyasal içeriğinin yükselmesi. Bu sayımızda bunlara militanlık arttıkça kazanımların da artma eğilimini ekledik. Bütün bunlar, sendikal birlik eğilimiyle birlikte gerçekleşti. Bu çok anlamlıdır.

Bütün öteki eğilimler, sendikal birliğin içinin nasıl dolmakta olduğunu gösteriyor. İşçi sınıfımız içi boş bir sendikal birlik değil, sendikal demokrasi temelinde işleyen, yöntemleri militan ve siyasal bilinç düzeyi yüksek bir sendikal birlik istiyor. Ve gelişmeler de, işte tam bu yönde ilerliyor. 1987'nin en önemli dersi budur. Bu ders, 1988'de de bölücü çabaları hüsrana uğratmanın yolunu aydınlatıyor.

İki kademeli zam veren sözleşmeye imza koyan sendika yönetimi, işverene yüzmilyonlarca lira işçi parası bağışlıyor. İşçiler bunu kabul etmiyorlar!

İki kad m li zamma hayır!

İşyerlerinde "toplu sözleşme komiteleri" kurulması, sözleşme taslaklarının örgütlü biçimde tartışılması, hem sendikanın pazarlık gücünü yükseltecek, hem de sendikal demokrasi sürecini hızlandıracaktır. Özel ya da kamu sektöründe iki kademeli zamma hayır!

Bu yıl, özel sektörde ve kamu sektöründe yine toplu sözleşme yılıdır.

Özel sektörün en önemli toplu sözleşmeleri metalurji işkolunda, Türk Metal, Çelik-İş, Otomobil-İş ve Özdemir-İş'in MESS ile bağıtlayacağı toplu sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler yaklaşık 200 bine yakın sendikalı işçiyi ilgilendiriyor.

Metal sanayiinden sonra, ikinci sırada tekstil işkolu geliyor. Teksif, tekstil işçilerinin bütününü kucaklamış bulunuyor. Petrol, kimya, lastik işkolunda ise, işçiler, iki ayrı sendikaya bölünmüş durumdalar. Türk-İş'e bağlı Petrol-İş ve bağımsız Laspetkim-İş sendikaları.

İşveren örgütleri 12 Eylül döneminde örgütlülüklerini üst düzeye çıkarttılar. Bütün işveren sendikaları bu dönemde üye sayılarını artırdılar.

TABLO 10

1987 YILINDA İMZALANAN BAZI SEÇİLMİŞ TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNDE 1. YIL KAZANIMLARI

Sendika[1]	İşyeri, İmza tarihi	İşyerinin niteliği[2] K:Kamu, Ö:Özel Sözleşmenin Niteliği[3] İ:İşyeri, G:Gurup İŞL:İşletme	İşçi sayısı	Parasal kazanımlar[4], idari maddelerde ve sosyal haklarda kazanımlar ve varsa yeni haklar
Grev sonucunda imzalanan sözleşmeler				
Laspetkim-İş(B)	Dora, 12 Şubat	Ö/İ	230	%35+11 bin TL. ücret zammı, 4 ikramiye, önemli sosyal hak artışları
Basisen(T)	Şeker Sigorta, 12 Şubat	Ö/İŞL	174	%35+25 bin TL. ücret zammı, 4 ikramiye, başka sosyal kazanımlar
Otomobil-İş(B)	Netaş, 18 Şubat	Ö/İŞL	2 650	%40,5 ücret zammı. Sosyal haklarda %100'e varan kazanımlar. Sendikal izinler sözleşme döneminde 500 günden 650 güne çıkıyor
Laspetkim-İş(B)	Derby Lastik, 1 Nisan	Ö/İ	1 200	%45+10 bin TL. ücret zammı. Sosyal haklarda %100'e varan artış
Otomobil-İş(B)	Süper Dizel, 28 Mayıs	Ö/İ	11	%55-60 ücret zammı
Petrol-İş(T)	63 işyeri, 17 Haziran	Ö/G	9 524	%64,6 ücret zammı (ortalama). Sosyal haklarda %138-500 artış. Fazla çalışmaya %100 ücret zammı. Kapsamdışı kadro daraltıldı. Sözleşmeden sendikasızlar yararlanamayacak. Sendika temsilcilerinin haftalık nöbet/toplantı saatleri artırıldı. Siyasal suçlardan tutuklu ya da hükümlü kalanların işe alınamayacağına ilişkin eski sözleşme maddesi kaldırıldı. Tensikat ihbar süresi 2 hafta kadar artırıldı. İki kez çay molası hakkı. Fazla çalışma için 24 saat önceden haber ve işçinin onayı koşulu getirildi. Yıllık izin süreleri 2-6 işgünü artırıldı. Grev süresinde işten çıkarılanlar, sözleşme gereği geri işe alınacak. Grev nedeniyle işten çıkarma yok.
Otomobil-İş(B)	Kale Kilit-Kale Vida, 17 Haziran	Ö/İ	733	%70 ücret zammı, sosyal haklarda %100'e yakın artış.
Türk Metal (T)	Şentürk Çelik, 23 Haziran	Ö/İ	19	%40,2 ücret zammı, sosyal haklarda %300'e varan artışlar
Kristal-İş(T)	May Yapı, 18 Ağustos	Ö/İ	25	%50'nin üstünde ücret zammı. Yıllık ücretli izin süresi 5 gün arttı. İhbar süresi 1 hafta uzatıldı.
Kristal-İş(T)	Kılıçoğlu Tuğla Kiremit, 19 Ağustos	Ö/İ	560	%50 dolayında ücret zammı. Altı aylık kademeli zam!
Türk Metal(T)	Seydişehir Alüminyum Antalya Ferrokrom, 29 Ağustos	K/G	6 100	%38,75 ücret zammı. Altı aylık kademeli zam.
Deri-İş(T)	124 işyeri, 29 Ekim	Ö/G	3 500	%85 ücret zammı (seyyanen). Sosyal haklarda büyük artış ve ilerleme sağlandı. Yıpranma ücreti, 4 ikramiye, gece işine zam, ücretli izin, eğitim yardımı, aile yardımı gibi *yeni* kazanımlar elde edildi. Yılın en önemli idari kazanımı: Disiplin kurullarında işçi ve işveren tarafları, kurul başkanlığını dönerli yürütecekler.
Basın-İş(T)	DMO-İstanbul basımevi 19 Kasım	K/İ	164	Asgari ücrete %37,5 zam. Altı aylık kademeli zam. İdari haklarda kayıp ve gerileme var. Sendikal çalışma için işverenden izin gerekiyor. Tutuklanan bir işçi, *ancak* boş kadro varsa geri dönebilecek.
Tezkoop-İş(T)	Migros, 33 işyeri, 29 Aralık	Ö/İŞL	875	%78 dolayında ücret zammı. Sosyal haklarda %300'e varan artış sağlandı. İşçiler ancak eski işlerine *benzer* işlere kaydırılabilecek. Bunun için de işçinin onayı gerekli. Grev süresinde işten çıkarılan işçiler, sözleşme gereği geri alınacak. Üst disiplin kurulları kuruluyor. Karar oybirliğiyle alınabilecek. 17. maddeden dolayı işten çıkarmalar engelleniyor.
Tümtis(T)	Nakliyat ambarları, (çözülen işverenler)	Ö/İ	800+	%60+25 bin TL. ücret zammı. En düşük ücret 140 bin TL. ya çıkarılıyor. Sosyal ve idari maddelerde kazanımlar.
Petrol-İş(T)	Big Plastik, 5 Aralık	Ö/İ	18	%48 ücret zammı. Kıdem tazminatı 30 günden 35 güne çıkarıldı. İzinler uzatıldı.

Devlet tekelci kapitalizminin doğal bir sonucu olarak kamu işveren sendikaları oluştu ve bu sendikalar TİSK'e katılarak, özel sektör sendikalarıyla bütünleştiler. Kamu işveren sendikaları, MESS'i ve KİPLAS'ı geride bırakan katı bir tutum izlediler.

Kamu işveren sendikalarının bu tutumunun en önemli yanı, zaten düşük olan ücretlerde sözleşmeyle sağlanan artışların bir de iki kademeye bölünerek iyice küçültülmesi oldu. 1987 yılının hemen hemen tüm kamu sözleşmeleri, ilk yıl için yüzde 20-25, ikinci yıl için işe yüzde 15-17 ücret zammı verdi. İlk altı ay için %25, ikinci altı ay için %22, "toplam %47 zam" gibi demagojiler, işçilerin gözünü "yüksek zam"la(!) boyamaya yönelikti. Demiryolu işçilerinin sözleşmesi bunun bir örneğidir.

Demiryolu işçileri, uzun süren uyuşmazlık döneminden sonra, geçtiğimiz yaz greve çıkma noktasına geldiler. Birbiri ardısıra yemek boykotları yapıldı. Grev uygulama tarihi bile ilan edilmişken, Demiryol-İş'in sarı genel merkezi sözleşmeyi, işçilere rağmen bitirdi. Televizyondan yapılan açıklamada 52-57 arasında zam alındığı duyuruldu.

Bu açıklamaya göre, sözleşmeyle ilk 6 ay için sağlanan ücret artış yüzdesi 25'ti. İkinci 6 ay için yüzde 22, toplam yüzde 47(!) ücret zammı sağlanıyordu. Sosyal hak olarak alınan yol tazminatının da ücretlere eklenmesiyle, yüzde 50'lerin üzerine çıkıldığı söyleniyordu.

İşçilerin Demiryol-İş yönetiminin yalanını hesaplayıp çıkarmaları için fazla zaman geçmedi. İlk bir iki günün sessizliğinin ardından, yoğun protestolar başladı. Çünkü işçiler ellerine geçen paranın ne kadar olacağını saptamışlardı. Sözleşmeyle elde edilen *gerçek ücret zammı* 1. yıl için %38 kadardı.

Türk-Metal'in Seydişehir grevini bitirirken yaptığı sözleşme de bunun bir benzeriydi. 29 Ağustos 1987'de imzalanan sözleşmede ilk 6 ayda yüzde 25, ikinci 6 ayda yüzde 22'lik artış getirilmişti.

TABLO 11

TOPLU SÖZLEŞMELERDE YILLARA GÖRE ORTALAMA ZAM ORANI (%)

Yıl	Ortalama Zam Oranı
1984	25 +2 000 TL (Ortalama % 27, YHK)
1985	26 (DPT verisi)
1986	30 (*Cumhuriyet*, 2 Ocak 1987)
1987	38 (Biz %40'ın altında hesapladık)

Grev kararı alındıktan sonra imzalanan sözleşmeler				
Çelik-İş(B)	İsdemir, Karabük DÇ, 7 Mart	K/G	25 000	%37 ücret zammı, pirim ücretlerine %25-50 zam
Teksif (T)	Sümerbank, 29 işyeri, 1 Nisan	K/G	30 000	%34,37 ücret zammı, altı aylık kademeli zam, pirimlerde %5 artış.
Deri-İş(T)	Sümerbank, 5 işyeri, 17 Nisan	K/G	3 100	%37-48 ücret zammı
Türk Metal(T)	Zirai Donatım ve MKE'de 57 işyeri, 4 Mayıs	K/G	15 900	%38,75 ücret zammı, altı aylık kademeli zam.
Petrol-İş(T)	Etibank, 6 işyeri, 30 Temmuz	K/G	950	%37,5 ücret zammı (Asgari ücret tabanı üstünden), altı aylık kademeli zam.
Laspetkim-İş(B)	5 özel işyeri, Ağustos	Ö/G	850	%42-62,5 ortalama ücret zammı, sosyal haklarda %100'lük artış sağlandı.
Demiryol-İş(T)	TCDD, 851 işyeri, 2 Ağustos	K/İŞL	35 570	%38,75 ücret zammı, altı aylık kademeli zam. Sosyal haklarda %50'nin üstünde artış sağlandı. Zamlar 2 ana ve 9 alt iş gurubu temelinde (iş guruplandırma sistemine göre) yapıldı. Yeni hak olarak bayram ödeneği alındı.
Uzlaşmazlıkta ya da önce imzalanan sözleşmeler				
T.Maden-İş(T)	TKİ, 13 işyeri, 21 Ocak	K/İŞL	28 309	%35 ücret zammı altı aylık kademeli zam.
Basisen(T)	Güneş Sigorta, 21 Ocak	Ö/İ	124	%35+25 bin TL. ücret zammı.
Ağaç-İş(T)	Manisa Yonga, Şubat	Ö/İ	122	%49 ücret zammı
Hava-İş(T)	THY, 27 Şubat	K/İŞL	5 087	%30 ücret zammı, sosyal haklarda %40 artış sağlandı. Geçici, mevsimlik işçi statüsündeki işçiler sözleşmeyle işçi statüsüne geçirilecek.
Özgıda-İş(H)	4 fabrika (çukulata, un) 30 Mart	Ö/G	——	%40 ücret zammı
Tekgıda-İş(T)	Çaykur, 1 Nisan	K/İŞL	38 000	%29+4 140 TL. ücret zammı, altı aylık kademeli zam
Şeker-İş(T)	Şeker Fabr.Gnl.Mdl., 22 Nisan	K/İŞL	35 000	%38 ücret zammı.
Bass(T)	Vakıflar Bankası, 21 Mayıs	K/İŞL	5 062	%32+10 bin TL. ücret zammı, altı aylık kademeli zam. Sözleşmeyi YHK bağladı. Kazanım az, geriye gidiş var.
Kristal-İş(T)	Cam işyerleri, 21 Mayıs	Ö/K/G	13 000	%54 ücret zammı, sosyal haklarda %100-200 artış sağlandı. İşçinin işe cezasız geç kalma süresi uzatıldı. Tutuklu işçinin iş akdi feshedilemeyecek. Fazla mesai için işçinin onayı alınacak. Tatil ve bayramlarda çalışma, işçinin onayına bağlı olacak. İşçinin başka işe kaydırılması kaldırıldı. Sendikal izinler artırıldı. Üyelere 4 gün eğitim izni sağlandı.
Otomobil-İş(B)	Chrysler, 2 Mayıs	Ö/İ	430	%52,5 ücret zammı, sosyal yardımlarda %85 artış sağlandı.
Tezkoop-İş(T)	Sportoto, 26 Mayıs	K/İŞL	900	%26,36 ücret zammı alındı. Yanlış olan değerlendirmede %8 ceza getirildi. (Sendikanın yasal grev prosedürünü "yanlışlıkla" yapmadığı ve grev günü greve çıkamadığı sözleşme).
T.Maden-İş(T)	Karadeniz Bakır İşl., 28 Temmuz	K/İŞL	2 181	%37,5 ücret zammı, altı aylık kademeli zam.
Petrol-İş(T)	Petrol Ofisi, 18 Temmuz	K/İŞL	4 000	%37,5 ücret zammı altı aylık kademeli zam.
Tes-İş(T)	TEK, DSİ, EEİ, İB, vb. işyerleri, 19 Temmuz	K/G	00 000	%37,5 ücret zammı, altı aylık kademeli zam.
TGS(T)	Karacan Yayınları, 25 Ağustos	Ö/İ	——	İlk 40 bin TL. için %90, ikinci 40 bin TL. için %40, üçüncü 40 bin TL. için %35, dördüncü ve sonraki her 40 bin TL. için %25 ücret zammı. Ortalama %47,5 ücret zammı. Sosyal haklarda %100'e varan artış.
Yol-İş(T)	9 özel işyeri, Ekim	Ö/İ	6 751	%30 ücret zammı.
Likat-İş(T)	TCDD Limanları, 31 Ekim	K/İŞL	4 500	%38,75 ücret zammı, altı aylık kademeli zam.
Tarım-İş(T)	Tarım İşl.Gnl.Mdl., 28 Kasım	K/G	10 000	%37,5 ücret zammı, altı aylık kademeli zam.
Teksif (*Teşmil*)	Çukobirlik, 2 Aralık	K/İŞL	4 000	Teksif'in bir başka sözleşmesi Çukobirlik'e teşmil edildi. %30 ücret zammı alındı.

[1] (T) Türk-İş, (H) Hak-İş, (B) Bağımsız
[2] Sözleşme imzalanan işyeri özelse (Ö), kamu işyeriyse (K) kodu kullanıldı.
[3] Sözleşme işyeri sözleşmesiyse (İ), işletme sözleşmesiyse (İŞL), gurup sözleşmesiyse (G) kodu kullanıldı. Aslında hem işletme hem de gurup sözleşmesi kavramları, gurup sözleşmelerini anlatıyor.
[4] 500 bini aşkın işçiyi kapsayan 84 sözleşme üstünden yaptığımız hesaplar, 1987 yılında ortalama ücret zammının %40'ın altında kaldığını gösterdi. Basında bu oran %37-38 olarak ilan edildi.

Kademeli zam(!) sahtekarlıktır

Altı aylık kademeli zamda yapılan büyük sahtekarlık, ilk bakışta, pek önem taşımıyormuş gibi geliyor. "Nasıl olsa sözleşme dört beş ay sürüyor. Hemen ardından ikinci zam geliyor", denilebiliyor.

İşte, işverenlerin "kurnazlıkları" tam da burada yatıyor.

Birincisi, örneğin, %25+%22=%47 değildir. Altışar aylık bu zamların *gerçek* oranı %38,75 oluyor. Görünen zamla gerçek zam arasındaki fark, sendika yönetiminin, işverene armağan ettiği işçi parasıdır.

İkinci olarak, sözleşme süresince biriken, eski sözleşmenin bitim tarihinden, yeni sözleşmenin imzalandığı güne kadar olan uzunca bir döneme ait, ücret ve fazla çalışma farkları, kademeli zam kabul edilirse, ilk altı aylık zam oranı üstünden ödeniyor.

Kısacası, işçiler bu sistemle, "kazık" yemiş oluyorlar.

Bunu basit bir örnekle açıklayalım: "A" işyerinde çalışan işçiler ortalama 100 bin lira aylık alıyorlar. Sözleşme sonunda 1. yıl için yüzde 47 zam aldıklarını varsayalım. Buna göre, sadece bir aylık ücret farkı 47 bin lira eder. Sözleşmeler ise yaklaşık

5 ay sürüyor. 5 ayda, bir işçi için, 5x47000=235.000 TL. ücret zammı birikiyor.

Oysa kademeli zamla, bu birikmiş işçi alacakları yüzde 22'den ödeniyor. Yani 5x22000=110.000 TL. Aradaki fark, 125 bin lira ise işverenin cebine gidiyor. Eğer bu işyeri 1000 işçilik bir işyeri ise, sendika yönetiminin altı aylık kademeli zamma imza atmasıyla işverene bağışladığı(!) işçi parası, örneğimizde beş ay için 125 milyon lira eder.

Bu hesaplamamız yalnızca ücretler üzerinedir. Buna ikramiyeleri, fazla çalışma farklarını, diğer sosyal ödemeleri de ekleyince işverenin sözleşmeden yaptığı muazzam kâr ortaya çıkar.

Şimdi yeni bir sözleşme döneminin arifesindeyiz. İşçiler, bu kez "iki kademeli zam"a karşı çok daha kararlı tavır alacaklardır. Hatta, daha şimdiden, bunu fabrikalarda tartışıp, şube yönetimlerine iletiyorlar. Yeni bir oyuna karşı sendika yönetim kademelerini şimdiden uyarıyorlar.

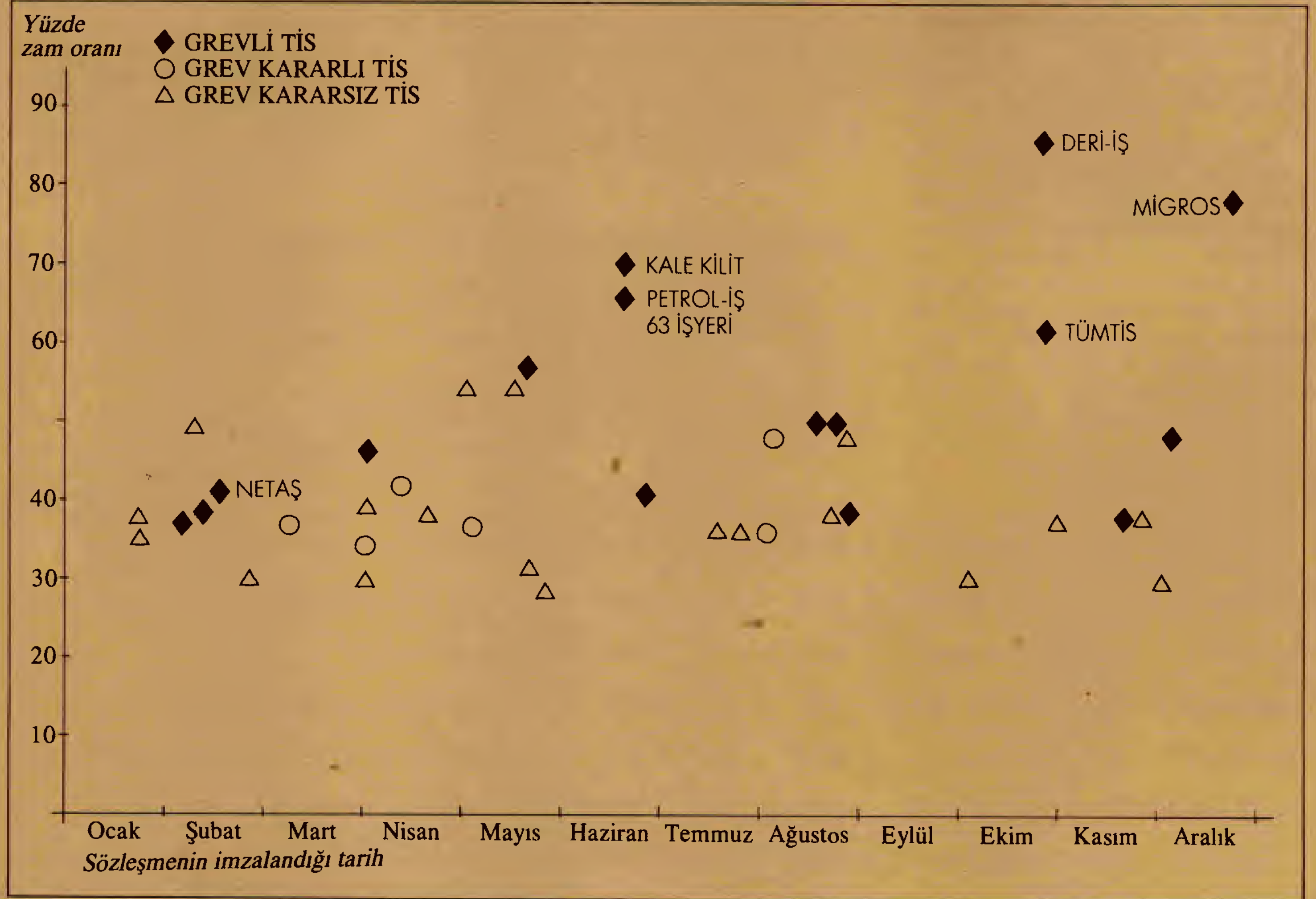
İşyerlerinde "toplu sözleşme komiteleri" kurulması, sözleşme taslaklarının örgütlü biçimde tartışılması, hem sendikanın pazarlık gücünü yükseltecek, hem de sendikalarda işçi tabanın söz ve karar sahibi olması sürecini hızlandıracaktır.

Özel sektörde ya da kamu sektöründe iki kademeli zamma hayır!

Mekin Barutçu, İstanbul

GRAFİK 4

SEÇİLMİŞ BAZI TOPLU SÖZLEŞMELERİN (1987) ALDIKLARI ÜCRET ZAMLARI (%)

1988'in daha ilk haftalarının eylemleri, bu yıl militan, yığınsal savaşımın nasıl şiddetle yükseleceğini gösteriyor.

Şimdiden belli oldu: 1988'de savaşım grafiği daha da dikleşecek

1987 yılı, işçi sınıfının militan, yığınsal eylem yılı oldu. Ama, 1988 yılı, daha şimdiden 1987'yi kıskandırıyor. Bu yılın ilk altı haftasında meydana gelen işçi eylemleri ve protestolar, savaşımın geçen yıldan kat kat daha militan ve yığınsal geçeceğini gösteriyor.

1987 yılı, işçi sınıfının militan, yığınsal eylem yılı oldu. Ama, 1988 yılı, daha şimdiden 1987'yi kıskandırıyor. Bu yılın ilk altı haftasında meydana gelen işçi eylemleri ve protestolar, savaşımın geçen yıldan kat kat daha militan ve yığınsal geçeceğini gösteriyor.

Ocak ayının ortalarında, ek zam istemini öne sürerek yemek boykotu eylemine çıkan Nasaş Alüminyum işçileri kısa sürede sendika yönetiminin fersah fersah ilerisinde olduklarını kanıtladılar. İşverenle uzlaşarak eylemi durdurmaya çalışan Türk-Metal yönetiminin çabaları bile buna yetmedi.

Koç'a bağlı Elektrik Endüstrisi'nde, yemek fiyatlarının yüzde 130 artırıldığı TRT İstanbul Radyosu'nda yemek boykotu eylemleri oldu. Amerikan Hastanesi'nde çalışan Sağlık-İş üyesi 150 işçi de ücretlerinin düşüklüğünü protesto ederek yemek boykotu yaptı.

Lüleburgaz'daki Trakya Döküm fabrikasında işçiler 11 arkadaşlarının işten çıkarılmasını protesto için iş bıraktılar. İşveren bunu, bütün işçileri tazminatsız işten çıkartarak yanıtladı. Çevredeki fabrikalardan, özellikle cam işçilerinden dayanışma ve destek gören Trakya Döküm işçileri, işvereni protesto eylemini sürdürüyorlar.

Geçen yıl demokrasi savaşımının odağı haline gelen şanlı bir grevle bütün işçi sınıfına örnek olan, yol açan yiğit Netaş işçileri yine eyleme çıktılar. 45 işçinin tensikata uğratılmasının protesto eden Netaş işçileri, bu kez de, 1988'in ilk işyeri işgalini gerçekleştirmiş olmanın onurunu taşıyorlar. Eylem sona erdi ama, her an yeni ve daha üst düzeyde bir hareket patlak verebilir.

Bu arada, Adana'da Nurullah Gezgin'e ait teneke tekeli Hilal Ambalaj'ın 67 işçisi, 15 Şubat'ta greve gidiyor. İşçilerin bağlı oldukları bağımsız Çelik-İş sendikası, çoğu ayda 50 bin TL. dolayında ücret alan işçiler için %100 zam istiyor.

Bu eylemlerin yanısıra, her gün onlarca irili ufaklı protesto oluyor.

İşçi eylemleri, halk protestolarının şiddetle yükselmesinin de yolunu açıyor. Örneğin, Bursa'nın Alpagut Köyü'ndeki olaylar daha dinmemişken, Burdur Ağlasun'da olaylar çıktı. Halk adliyeyi bastı. Burjuva basın, olayların bir jandarma eri ile Ağlasun'lu bir kızın ilişkisinden doğduğunu yazarak, yalan haber veriyor. Çünkü, aslında, Ağlasun halkında orduya, jandarmaya karşı, yılların öfkesi birikmişti. Bu olay, yalnızca, bardağı taşıran son damla oldu.

Halk adliyeyi bastı, bir otomobil yakıldı. Jandarma birliğinin güvenliğini sağlamak üzere Burdur'dan gelen takviye birlikleri, kendilerine taşla saldıran halktan korunabilmek için ateş açmak zorunda kaldılar. Yüzlerce merminin yakıldığı olayda, çok sayıda insan içeri alındı.

Haydarpaşa ve Mecidiyeköy olaylarıyla patlak veren, Fatih pazarcılarının gösterisiyle yayılan, Alpagut Köyü'nde maden ocağı basmaya, Ankara'da Emniyet'in yanıbaşında işsiz işçilerin izinsiz yürüyüş yapmalarına, Ağlasun'da jandarmaya saldırmaya dek varan başkaldırı-protesto olayları, aslında tek bir zincirin halkaları, yeni bir kavga döneminin işaretidir.

Ülkede kendiliğinden, yığınsal ve militan halk eylemleri, "sokağa dökülme" olayları sıçrama kaydetmiştir. Artık halk, öfkesini, her fırsatta, her geçen gün daha militan yöntemler kullanarak, daha örgütlü biçimde eyleme dökmektedir.

Bu toplumsal hareketliliğe sıçrama yaptıracak olan en yeni gelişme, işverenlerin, "ayda 10 bin TL. ek zam ve bunun topluca yılda iki taksitle ödenmesi" kararıyla işçi sınıfının karşısına çıkması üzerine, Türk-İş Başkanlar Kurulu'nun aldığı eylem kararıdır. 1 Mayıs'ın topluca, sokak eylemleri ve milyonların toplu iş bırakmasıyla kutlanacağı günlere ilerliyoruz.

Durum böyleyken, uyuz burjuva liberalizmin sözcüleri ruhsuzluk yayma çabasında birbirleriyle yarış ediyorlar.

10 Şubat 1988 tarihli *Milliyet* şöyle yazıyor:

"Geçtiğimiz yıl 353 işyerinde yaklaşık 28 bin işçinin greve gitmesine rağmen grev, bir silah olarak giderek etkisini yitiriyor... Sendikacılar,... grevin etkili bir silah olmaktan çıktığını ifade ediyorlar... Kamuoyunun grevlere artık eskisi gibi ilgi göstermediğini söylüyorlar."

İşte buna bilinçlice düzenlenmiş "yalan haber" derler! Haberin doğrusu şöyledir: Evet yasal grev etkisini yitiriyor ama yasadışı grev, işgal vb. daha yüksek biçimler gündeme geldiği için böyle oluyor.

Bir de İlhan Selçuk var. O da paçalarından ruhsuzluk ve devrim korkusu akan bir başka örnek. Bunca işçi ve halk eyleminin içinde, "gazeteci" İlhan Selçuk şöyle yazıyor:

"Emekçi halk bugün de suskun mu suskun... Ne grev ne gösteri yürüyüşü ne sendikal etkinlik ne gençlik eylemi, ne alınterinin hakkını ne doğru dürüst bir toplu sözleşme..." (*Cumhuriyet*, 30 Ocak 1988)

Pes doğrusu!

Ne demeli? Bir Alman atasözü var: "Körler görmezse de yıldızlar vardır." Kızıl yıldız ise hem aydınlatmakta, hem de zafere koşmaktadır.

Haluk Moralı

İşverenlerin "gurup sözleşmesi" dediği, gerçekte gurup sözleşmesi değildir.

Gurup sözleşmesinden işverenler kaçıyor

(PHA-İstanbul)-Pirelli, Lassa, Noramin, Ege-Nil, Ege-Plas işyerleri için Kiplas, "gurup sözleşmesi" önerisiyle Laspetkim-İş'in karşısına çıktı. Laspetkim-İş, Kiplas'a, gurup sözleşmesi için masaya oturmayacağını ve tek tek işyerleri için ayrı müzakere ve ayrı sözleşme yapacağını bildirdi.

Taraflar önce müzakere yeri konusunda anlaşamadılar. Laspetkim-İş'in gösterdiği yere Kiplas, Kiplas'ın gösterdiği yere de Laspetkim-İş gitmedi. Bu aşamada Kiplas, işkolu düzeyinde sözleşme yetkisi için Çalışma Bakanlığı'na başvurdu ve Bakanlığın, Laspetkim-İş'i görüşmeye çağırmasını talep etti.

Bakan, sendikaya görüşme için çağrı yaptı. Laspetkim-İş bu çağrıya da gitmedi. Bunun üzerine, Çalışma Bakanlığı, işçi sendikasının gelmediğini belirterek uyuşmazlık tutanağı tuttu. Ancak Laspetkim-İş Yargıtay'a başvurarak, Bakanlığın böyle bir yetkisinin olmadığını, çünkü işkolu düzeyinde değil, işyeri düzeyinde sözleşmenin sözkonusu olduğunu öne sürdü. Yargıtay, Laspetkim-İş'in savını haklı buldu, Bakanlığın işlemini geçersiz saydı ve kararı sendikanın lehine bozdu.

Bundan sonraki gelişmeler ise şöyledir:

Taraflar gayrıresmi olarak görüşüyorlar. Kiplas, önce altı işyerinin birlikte müzakeresi için ısrar ediyor. Laspetkim-İş de eski görüşünde ısrar ediyor, ayrı ayrı olsun diyor. Sonunda Kiplas, Laspetkim-İş'in önerisini, yani her işyeri için ayrı ayrı görüşmeyi kabul ediyor. Ayrıca, Laspetkim-İş, uyuşmazlık tutanağı tutmadan görüşmelere başlamayız diyor. Normal müzakere yürütmeyelim, önce uyuşmazlık tutanağı tutalım, görüşmelere ondan sonra başlayalım diyor.

Tarafların gurup sözleşmesi üzerine görüşleri

Laspetkim-İş, aynı anda beş işyerini de kapsayan bir müzakereye, yani, "gurup sözleşmesi" denen şeye neden karşı çıktığını şöyle anlatıyor:

1- İşyerlerinin konumları farklıdır. Örneğin tekerlek fabrikalarından Lassa'da, ortalama saat ücreti brüt 600 liradır. Lassa, sürekli, asgari ücretle yeni işçi alıyor ve bu durum ortalama ücreti düşürüyor. Oysa, ötekilerinde (Pirelli, Goodyear) saat ücreti brüt 800 liradır. Eğer birlikte müzakere edersek ve yüzdeli ücret zammı uygulanırsa, Lassa işçilerinin ücretleri düşük düzeyde kalacaktır. Zaten bu, Sabancı'nın, öteden beri uygulayageldiği bir politikadır. Bu sözleşmelerde de, aynı politikayı, Kiplas aracılığıyla dayatmak istiyor. Biz tek tek işyerlerinde ayrı müzakere yürüterek, dengesizliği gidermek istiyoruz.

2- İşveren sendikası, Noramin vb. küçük işyerlerini de guruba dahil ederek, pazarlığı aşağıya çekmek ve düşük düzeyde sözleşme bağlamak niyetindedir. Biz buna karşı çıkıyoruz ve görüşmeleri ayrı ayrı yaparak, farklı taleplerle yürütmek istiyoruz. Böylece gurup sözleşmelerine karşı çıkıyoruz.

İşverenler ve küçük dükkancı sendika yöneticileri, işçi sınıfımızın çıkarına olacak, düzgün bir gurup sözleşmesinin önünde birlikte dikiliyorlar.

Öte yandan işveren sendikası Kiplas'ın öne sürdüğü düşünce ise şöyle:

"Gurup sözleşmesi derken bu, işyerlerinin farklı durumunu dikkate almayacağız anlamına gelmez. Ücret politikasını işyerlerinin mevcut durumuna göre ayrı ayrı değerlendirebiliriz.

"Evet, işyerleri için ayrı ayrı görüşmeyi kabul ettiğimiz doğrudur, ancak bu, sözleşmeleri ayrı ayrı bağıtlayacağımız anlamına gelmez. Hepsinde birlikte anlaşma olursa, sözleşme bağıtlanır."

Bunun ötesinde Kiplas, "işçi sendikasının amacı ideolojiktir" vb. gibi, bilinen iddiaları sıralıyor.

Ortada gurup sözleşmesi yok

İşveren sendikalarının, "gurup sözleşmesi" diye ortaya attığı ve bugüne değin ısrarla uyguladığı bu sözleşmelerin anlamı şudur:

Birincisi, gurup sözleşmesi diye öne sürülen, gerçekte, işkolu düzeyinde ortak bir sözleşme değildir. Yürürlük tarihleri aynı olan, ya da ayrı olsa bile, tarihleri birleştirilmek istenen bir gurup işyeri için toplu sözleşme görüşmelerinin birlikte yürütülmesi ve esas olarak da guruba dahil olan tüm işyerlerinin sözleşmesinin aynı anda bağıtlanmasıdır. Yani bir veya birkaç işyerinde anlaşma sağlanmış olsa bile, ötekilerinde de anlaşma sağlanmadıkça, hiçbir işyerinde sözleşme bağıtlanamıyor. İşveren sendikasının esas olarak dayattığı işte bu oluyor.

İkincisi, her işyeri için ayrı ayrı (ayrı günlerde ya da ayrı görüşme masalarında) müzakereye oturulsa bile, işveren sendikası, iskeleti aynı, temel maddelerinin düzenlenişi aynı olan (ilkeleri aynı olan) bir toplu sözleşme taslağı ile işçilerin karşısına çıkmaktadır. Ve her işyerinin toplu sözleşmesinde bu ortak ilkelerin (sermayenin çıkarlarının örgütlü savunuşu) geçerli olmasını dayatıyor.

Üçüncüsü, işveren sendikaları, gurup sözleşmelerine ilişkin açıklamalarında, "biz de eşit işe eşit ücretten yanayız, ücret farklılıklarını ortadan kaldırmak istiyoruz" biçiminde konuşuyorlar. Ne var ki, onların bundan anladığı, tüm işyerlerindeki ücreti, o an yürürlükteki en düşük ücret düzeyine doğru, göreceli olarak aşağı çekmektir. Örneğin, Kiplas'ın Laspetkim-İş sözleşmelerinde yapmak istediği de budur. Noramin gibi düşük ücretli işyerlerini baz almak istiyor.

Kısacası, işveren sendikaları, gurup sözleşmesi kavramını, kendi çıkarları doğrultusunda, her açıdan çarpıtıyorlar. Bunu yaparken de sendikaların yanlış anlayışlarından yararlanıyorlar. Gurup sözleşmesine karşı çıkan sendikalar, karşı çıkma görüntüsü altında, gerçekte tam da işverenlerin istediği türden, çarpık gurup sözleşmesi imzalıyorlar.

Gurup sözleşmesi değil çarpığını imzalıyorlar

Tarafların, işyerleri için ayrı ayrı görüşme masasına oturmaları, işyerlerini ayrı ayrı müzakere etmeleri, ama sözleşmelerin aynı anda yürürlüğe girmesi, sendikalara göre gurup sözleşmesine karşı çıkmaktır. Oysa gerçekte bu, tam da işverenlerin istediği tür, çarpık bir "gurup sözleşmesi"dir.

Geçmişte Maden-İş ile Mess görüşmeleri, şimdi de Kiplas ile Laspetkim-İş görüşmeleri buna örnektir. 1977'de Maden-İş, "biz gurup sözleşmesi yapmadık" diye diye, MESS'le, işverenin istediği türden "gurup sözleşmesi" yapmıştı. Şimdi Laspetkim-İş, "ben gurup sözleşmesi yapmıyorum, ayrı ayrı görüşüyorum" dese de, yapılan yine bundan başka birşey olmayacaktır.

Bu görüşmeleri yürütmeye yetkili olan, tek tek işverenler değil, onların sendikasıdır. Ve işyerlerinin birkaçında anlaşma zemini doğsa bile, ötekilerinde anlaşma sağlanmadığı sürece, toplu sözleşmelerin hiçbiri bağıtlanamayacaktır. İşverenlerin asıl istediği de zaten budur. Onlar "gurup sözleşmesi"ni, ücretleri eşitlemek için değil, eşitsizliği olabildiğince geri bir ücret düzeyinde dondurmak için kullanıyorlar.

Gurup sözleşmesinin, *gurup* sözleşmesi olmasının nedeni, belli

bir işkolunda işgücünün karşılığının bir standarda kavuşturulmasıdır. Böyle bir yaklaşımla ve toplu savaşımla, gurup sözleşmesi işçilerin yararına bir araçken, sendika yöneticilerinin yanlış anlayışı yüzünden, işveren yararına işliyor. Hem de gurup sözleşmesi imzalamıyor görünümü altında!

Küçük dükkancılar kimin malını satıyorlar

Laspetkim-İş, tek tek işyerlerinde görüşme yürüterek, dengesizliği gidermek istiyormuş. Asıl işkolu düzeyinde görüşmeyle, aynı işe aynı ücreti saptayarak dengesizlik giderilir.

İşveren sendikası, en düşük ücreti baz alarak ücret düzeyini aşağıya çekmek istiyorsa, işçi sendikası, en yüksek ücretli işyerlerini baz alarak, toplu pazarlıkta ücret düzeyini yukarıya doğru çeker. Örneğin, Laspetkim-İş, Pirelli'yi, Goodyear'ı lokomotif yaparak, guruba giren öteki işyerlerinin kazanımlarını da yukarı çekebilir ve daha başarılı bir sözleşme yapabilir.

İşverenler dengesiz, abuk sabuk öneriler getiriyorlarsa, bunun yaptırım gücü, gurup sözleşmesine karşı çıkmaktan değil, tam tersine gurup sözleşmesini toplu bir silah olarak kullanabilmekten geçmektedir. İşçi sendikası, gurupta yeralan tüm işyerlerinin "birlikte eylemi"ni örgütleyerek, işverenlere en iyi yanıtı verebilir.

Bunlar neden yapılmıyor?

Bir kez, küçük bir bağımsız sendikanın, işkolu düzeyinde toplu savaşım yürütmesinde güçlükler vardır. Bunun çözümü sendikal birliktir. Ama işçiden yana gibi görünen çeşitli gerekçelerle buna yanaşılmıyor ve gerçekte işçinin çıkarlarına zarar veriliyor.

İkincisi, küçük bir bağımsız sendika olmakta ısrar etmekle, küçük dükkancılık arasında yakın bağ vardır. Nitekim, Laspetkim-İş, küçük işyerlerini kollamakta kararlı olduğu için, gurup sözleşmesine düzgün bir işçi bakış açısıyla yaklaşamıyor.

Laspetkim-İş, Noramin gibi küçük işyerlerinin de guruba katılmasından şikayetçi. Yani, bu durumda, küçük işverenleri kayırmak isteği elini bağlıyor, büyük işverenler bunu kullanarak kendilerini de kayırtıyorlar. Şikayet bundandır. Gerçekte istenen eşit işe eşit ücret değil, büyük işyerlerinde yüksek, küçük işyerlerinde düşük ücret olmasıdır.

İşverenler ve küçük dükkancı sendika yöneticileri, işçi sınıfımızın çıkarına olacak, düzgün bir gurup sözleşmesinin önünde birlikte dikiliyorlar.

Olağanüstü Genel Kurulda muhalefetin kaybetmesi birşey değiştirmez

Tezkoop-İş de değişim içindedir

Türk-İş'te sendikal birlik, bugün sınıf savaşımını ilerletmenin en önemli bir anahtarıdır. Sendikal demokrasi, ancak Türk-İş'te birliği *kararlılıkla* savunarak sağlanır.

(PHA-İstanbul)-Tezkoop-İş genel başkanı Kenan Gürbüz'ün Migros grevindeki olumsuz tutumu, İstanbul 3 no'lu şubeyle genel merkezin zıtlaşmasına neden olmuştu. Hem Türk-İş yönetiminden Emin Kul, hem de Kenan Gürbüz, 3 no'lu şubeyi, grevi sona erdirmesi için sıkıştırıyorlardı. 3 no'lu şubenin bir talebi olmamasına karşın, Emin Kul, kendi kendisini arabulucu "atamış" ve işverenle görüşmeler yapıyordu. Bu görüşmelerde, işçi temsilcileri ve şube başkanı Aynur Karaaslan devre dışı tutulmaya çalışılıyordu.

Bütün bunlarla bağlı olarak, sendika içinde, özellikle Kenan Gürbüz ve ekibine karşı bir muhalefet bloku oluşmuştu. Bu blok içinde 3 no'lu şubenin etkin bir yeri vardı.

Şube temsilcilerinden aldığımız bilgilere göre, olağanüstü genel kurul süreci şöyle gelişmiş:

Tezkoop-İş'e bağlı 23 şube var. Olağanüstü genel kurulu 8 şube istemiş. 3 no'lu şube bu konuda başı çekmemiş, kongreyi zamansız bulmuş. Ancak kendisinin de içinde yeraldığı muhalefet dayatınca, onlar da desteklemek zorunda kalmışlar. 3 no'lu şube başkanı Aynur Karaaslan, yaptığı açıklamada, "Migros grevi devam ederken yapılacak bir genel kurul işverene umut verecektir, bu nedenle şu anda böyle bir girişim, greve yarar değil, zarar verir" diyerek olağanüstü genel kurula karşı olduğunu belirtmiş.

Şube yöneticilerinin verdiği bilgiye göre, olağanüstü genel kurulu isteyen muhalefet, sosyal demokrat eğilimli. 3 no'lu şube ise daha solda kalıyormuş.

Bilindiği gibi, olağanüstü genel kurul aralık ayında yapıldı. Düşürülmek istenen Kenan Gürbüz genel kurulda yeniden başkan seçildi. Sendika yönetimi daha da sağa kaydı. Genel sekreter, eğitim sekreteri, bir yönetim kurulu üyesi değişti. 3 no'lu şubeden merkez yönetime adaylığını koyan şube sekreteri seçilemedi. Kenan Gürbüz, muhalefetin bir bölümüyle (2 no'lu şubeyle) anlaşıp, onları yanına çekerek başkanlığı kazandı. Muhalefet 7-8 oyla kaybetti.

Tezkoop-İş Olağanüstü Genel Kurulu'nda, muhalefet seçimi kaybetti. Ama bu genel kurul bile gösteriyor ki, Türk-İş, *büyük* bir değişimin içindedir. Tabandan yükselen militan işçi hareketi, sağ yönetimleri sarsmaktadır.

Türk-İş'te sendikal birlik, bugün sınıf savaşımını ilerletmenin en önemli bir anahtarıdır. Sendikal demokrasi, ancak Türk-İş'te birliği *kararlılıkla* savunarak sağlanır.

ANAHTAR

Legalist likidatörlerin parlamentarist görüşleri çoktandır tarihin çöplüğüne atılmıştır.

D ğrunun ış ğında tarihin çöplüğü

Tarihin çöplüğünü karıştıranlara, tarihsel bilgi hazinesinden biraz hatırlatmak gerekiyor.

Yağcı'lar, işçi sınıfına değil ama, küçük burjuva aydın çevrelerde, sol giysili legalist likidatör görüşlerin yaygınlaşmasına öncülük ediyorlar. Onların öncülüğünde geniş bir yelpaze, barışçıl geçiş, seçimle başa gelme, parlamenter sosyalizm gibi görüşleri, yoğun olarak, açıktan ve üstelik "yenilik" adına pazarlamaya başladı. Bu Anahtar'da, bu görüşlerin, çoktan yenilgiye uğratılmış, çöplüğe atılmış, bayat görüşler olduğunu göreceğiz.

Önce, burjuva devletin niteliğine ilişkin bir hatırlatmayla başlayalım:

"...Burjuva devletinin biçimleri çok değişir, ama özü aynıdır: Biçimleri ne olursa olsun, bütün bu devletler, son çözümlemede, kaçınılmaz olarak *burjuvazinin diktatörlüğüdür.*"(Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.25, s.418)

Bu, en demokratik, parlamenter burjuva cumhuriyet için de aynen geçerlidir.

Burjuva parlamentosu nedir ki

Burjuva parlamentosunun ne menem birşey olduğunu Lenin çok güzel anlatmıştır:

"Her birkaç yılda bir, parlamentoda halkı, yönetici sınıfın hangi üyesinin baskı altında tutacağına ve ezeceğine karar vermek - yalnızca parlamenter anayasal monarşilerde değil en demokratik cumhuriyetlerde bile burjuva parlamentarizminin gerçek özü budur." (Lenin, *agy* c.25, s.427-428)

"Kapitalistlerin mülkiyetinin ve yönetiminin korunduğu, en demokratik cumhuriyetteki en demokratik burjuva parlamentosu bile, çalışan milyonların, küçük bir gurup sömürücü tarafından bastırılması için bir makinedir." (Lenin, *agy*, c.28, s.432)

"Parlamenter burjuva cumhuriyeti, *yığınların* bağımsız siyasal yaşantısını, onların, devletin *demokratik* örgütlenmesine, aşağıdan yukarıya, doğrudan katılımını engellemekte ve boğmaktadır." (Lenin, *agy*, c.24, s.69)

Burjuva parlamentosunun niteliği bu kadar açık konmuştur. Ama acaba zaman geçip, demokrasi geliştikçe, bu nitelik değişebilir mi:

"...Demokrasi ne kadar *yüksek düzeyde* gelişirse, burjuva parlamentoları da, borsanın ve bankerlerin güdümüne o kadar *çok* sokulur." (Lenin, *agy*, c.28, s.246)

Bu, bizim burjuva parlamentosunu kullanmayacağımız anlamına gelmez. Emekçi halkın önemli bir azınlığı bile burjuva parlamentosuna bir platform olarak bakıyorsa, komünistler bu organı kendi platformundan sergilemek için onu kullanırlar ama ona, bunun ötesinde bir işlev atfetmek, emekçi halkın da gerisine düşen bir konumdur:

"...Emekçi halkın (burjuva demokrasisinde, borsaların ve bankaların karar aldığı önemli sorunlar üzerinde, emekçiler *hiçbir zaman karar almazlar*) burjuva parlamentolarına katılması, binlerce engelle *yasaklanmıştır* ve işçiler, burjuva parlamentolarının, kendilerine *yabancı* kurumlar, burjuvazinin işçileri *baskı altında tutmaya yarayan araçları*, düşman bir sınıfın, sömürücü bir azınlığın kurumları olduğunu çok iyi bilir ve sezer, görür ve kavrarlar..." (Lenin, *agy* c.28, s.247)

Bu sezginin önünde yürüyen komünistler, parlamentoya olmadık nitelikler atfetmek yerine, emekçi halka, "şu samimi ve açık doğruyu söylerler":

"...Demokratik cumhuriyet, parlamento, genel seçimler vb., pratikte burjuvazinin diktatörlüğüdür, emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtuluşu için bu diktatörlüğün yerine proletarya diktatörlüğünü kurmanın dışında başka bir yol yoktur." (Lenin, *agy*, c.28, s.370)

Burjuva parlamentarizmi, yukarıda açıklanan özellikleri taşıyorsa, oyla başa gelme özentisi de, onun emekçiler arasında yaymaya çalıştığı boş bir hayalden öteye geçemez. Bu görüşü savunanlar, burjuva aldatmacasına aracı oluyorlar:

"Eğer siyasal iktidar, çıkarları, çoğunluğun çıkarları ile uyuşan bir sınıfın elindeyse, o devlet gerçekten çoğunluğun iradesi doğrultusunda yönetilebilir. Ama, eğer siyasal iktidar, çıkarları, çoğunluğun çıkarlarından farklı olan bir sınıfın elindeyse, her çoğunluk yönetim biçimi, çoğunluk için bir aldatmaca ya da baskıdır. Her burjuva cumhuriyeti böyle yüzlerce ve binlerce örneği içinde taşır." (Lenin, *agy* c.25, s.201)

"Çoğunluğun kendisi biçimsel birşey olduğu ve maddi olarak çoğunluk, fiilen burjuvazinin, çoğunluğu kandırmak için kullandığı partilerin çoğunluğu olduğu sürece, gerçekte, 'çoğunluğun' anlamı nedir ki?" (Lenin, *agy* c.25 s.202)

Burjuva parlamenter sistemde çoğunluğun bir anlamı olmadığı içindir ki, Marks, Engels ve Lenin, "devrim"i, oy çoğunluğu hesaplarına indirgeyenlerle alay ettiler:

"Devrimlerin çoğunluğunun, özellikle de (bugünkü devrimimize en çok benzeyen) 1848'in deneyimleri ışığında, Marks, kararlar alarak ve halkın çoğunluğunun iradesine atıflar yaparak kazanmak isteyen küçük burjuva demokratlarıyla acımasızca alay etti.

"(...)

"Deneyimden çıkmıştır ki, bu anlayış, kendi içinde küçük-burjuva hayalciliğine bir örnektir. Bu, devrimde düşman sınıfın mutlaka *yenilmesi*, onu koruyan devlet gücünün mutlaka *alaşağı edilmesi* gerektiğini ve 'halkın çoğunluğunun iradesi'nin bunları yerine getirmeye yeterli olmadığını kabul etmedeki gönülsüzlüğü anlatmaktadır. Gerekli olan, savaşacak ve savaşabilen devrimci sınıfların *gücüdür*. Bu güç, belirleyici anda ve yerde düşmanın gücünü *ezecektir*.

"Devrim sırasında, kaç kere oldu. Küçük ama iyi örgütlenmiş, silahlı, merkezileşmiş yönetici sınıfların, toprak sahiplerinin ve burjuvazinin gücü, kötü örgütlenmiş, kötü silahlanmış ve birlikten yoksun 'halkın çoğunluğu'nun gücünü yavaş yavaş ezdi.'" (Lenin, *agy*, c.25 s.295-296)

"...Biraz derin ve ciddi bir devrimde, sonucu çoğunluk ile azınlık arasındaki ilişkinin belirleyeceğini varsaymak, aptallığın zirvesi, adi bir liberalin en ahmakça önyargısı, kanıtlanmış bir tarihsel doğruyu saklayarak *halkı aldatma* çabasıdır. Bu tarihsel doğru şudur ki, her derin devrimde, sömürülenler üzerinde önemli pratik avantajları yıllarca elde tutmuş olan sömürücülerin, *uzun, inatçı ve canhıraş* direniş göstermesi kuraldır. Ahmak Kautski'nin duygusal fantezileri dışında, hiçbir zaman sömürücüler, son bir ya da bir dizi canhıraş savaşta, avantajlarını kullanmadan sömürülen çoğunluğun kararına uymayacaklardır." (Lenin, *agy*, c.28, s.253-254)

Görüldüğü gibi, devrimi ciddiye alanlar, aptalca hayallere kapılmayanlar, hiçbir zaman oy hesabına umut bağlamazlar.

Devrimci şiddet giderek daha zorunlu oluyor

Oyla başa gelmeyi hayal etmek ya hainlik, ya ahmaklıksa, o zaman doğru yol da bellidir. Burjuva devletini devrimci şiddetle parçalamaktır. Bu, yaşamın dayattığı bir olgudur:

"...Bürokratik aygıtın, çeşitli burjuva ve küçük burjuva partiler arasında... her 'yeniden dağıtımı'nda, başta proletarya olmak üzere, ezilen sınıflar, *tüm* burjuva toplumuna karşı uzlaşmaz düşmanlıklarının bilincine daha çok varırlar. Bu nedenledir ki, bütün burjuva partiler, hatta en demokratik ve 'devrimci-demokratik' olanlar bile, devrimci proletaryaya karşı baskıcı önlemleri artırma ve baskı aygıtını, yani devlet makinesini güçlendirme ihtiyacı duyarlar. Olayların bu akışı, devrimi, *'bütün yıkım güçlerini'* devlet erkine karşı *'toplamaya'* ve devlet makinesini iyileştirme değil, tersine *parçalama, yoketme* hedefini koymaya zorlar." (Lenin, *agy* c.25 s.413-414)

Yağcı'lar, "şiddeti artık toplumsal yaşamdan kaldıralım" deyince, burjuvazi de söz dinleyip, hemen bunu uygulasaydı, hiçbir sorun kalmazdı. Ama böyle değildir. Bu nedenle de, zorun, zorbalara karşı son bir devrimci işlevi vardır:

"İşte Engels'in savı:

"'...Zor, tarihte, başka bir rol, (kötülük kaynağı olan zordan farklı) devrimci bir rol de oynar. Marks'ın sözleriyle, zor, yeni bir topluma gebe her eski toplumun ebesidir, toplumsal hareketin, ölü, fosilleşmiş siyasal biçimleri altettiği ve parçaladığı bir araçtır...'

"(...)

"...*Tüm* Marks ve Engels öğretisinin temelinde, *bu* görüşü, tam da şiddete dayanan devrim görüşünü, sistemli biçimde yığınlara aşılamak zorunluluğu yatar..." (Lenin, *agy*, c.25 s.404-405)

"Kautski, diktatörlüğü tanımlarken, bu kavramın temel özelliğini, yani devrimci *şiddeti* okuyucudan saklamak için elinden geleni yaptı. Ama şimdi gerçek meydandadır: Sorun *barışçı* devrimle *şiddete dayanan* devrim arasındaki karşıtlıktır." (Lenin, *agy*, c.28 s.239)

Kautski'nin "elinden gelen", kendi liberal konumunu Marks'a atfetmekti. Bunu sergilerken Lenin, bir gerçeği daha sergiledi. Emperyalizm, militarizmin giderek güçlenmesi demekti. Bu nedenle, içinde yaşadığımız çağ kapanıp, sosyalizm çağı açılana kadar gidişat, şiddete dayalı devrim zorunluluğunun giderek artması yönünde, ancak bu yönde, olabilirdi:

"Marks'ın yetmişlerde (1870-*İ.S.*) İngiltere ve Amerika'da sosyalizme barışçıl geçişin olanaklı olduğunu kabul ettiği savı, tamamen aldatıcıdır, ya da açıkça söylemek gerekirse, alıntı ve referanslarla oynamak olduğu için, namussuzluktur. Birincisi, o zaman bile Marks bunu bir istisna olarak ele aldı. İkincisi, o günlerde tekelci kapitalizm, yani emperyalizm yoktu. Üçüncüsü, o zamanlar, İngiltere ve Amerika'da *-bugün olduğu gibi-* burjuva devlet makinesinin en önemli aygıtı olarak hizmet eden militarist klik yoktu." (Lenin, *agy*, c.28, s.107)

"Emperyalizm - banka sermayesi çağı, dev kapitalist tekeller çağı, tekelci kapitalizmin büyüyerek tekelci devlet kapitalizmine dönüştüğü çağ -'devlet makinesi'nin olağanüstü güçlendiğini, monarşi ile yönetilen ülkelerde olduğu kadar, en özgür cumhuriyetlerde de, onun bürokratik ve askeri aygıtının, proletaryaya karşı alınan önlemlerin yoğunlaşmasıyla bağlı olarak, çok büyüdüğünü göstermektedir." (Lenin, *agy*, c.25, s.415)

Yağcı'lar, emperyalizmin militarist aygıtına incir yaprağı işlevi görmek istiyorlar ama devasa aygıt yanında çok küçük kalıyorlar, onu kapatamıyorlar.

Demokratlık bile kalmamış

Yağcı'lar, yalnızca burjuva parlamentosu yoluyla "sosyalizm"e geçmenin değil, aynı zamanda parlamentoyu sosyalizmde de tutmanın propagandasını yapıyorlar. Burjuva parlamentosuna ilişkin olarak söylenenler bunun abesliğine ışık tutmuştur ama bu abesliğin gerçek demokratlıkla bile uyuşmadığını vurgulamak istiyoruz.

Parlamentarizmden kurtulmak, daha yüksek bir demokrasi kurmak anlamına gelir:

"...Parlamentarizmden kurtulmanın yolu, tabii ki, temsili kurumları ve seçim ilkesini kaldırmak değil, temsili organları 'çalışan' kurumlar durumuna dönüştürmektir. 'Komün parlamenter değil, aynı zamanda hem yürütmeci, hem de yasamacı, çalışan bir organ olmak zorundaydı.'

"'Parlamenter değil çalışan bir organ' - işte, günümüz parlamentaristlerine ve sosyal demokrasinin parlamenter 'kuçukuçu'larına tam omuzdan bir darbe! Amerika'dan İsviçre'ye, Fransa'dan İngiltere'ye, Norveç'e vb. kadar, herhangi bir parlamenter ülkeyi alın. Bu ülkelerde asıl 'devlet' işleri hep kulislerde görülür ve departmanlar, temsilcilikler ve Genel Kurmay tarafından yürütülür. Parlamentolar, özel olarak, 'ortalama insan'ı aldatmak amacıyla konuşulsun diye ortaya sürülür...

"(...)

"Burjuva toplumunun iliklerine kadar çürümüş, satılık parlamentarizmi yerine, Komün, düşünce özgürlüğünün ve tartışmanın, yutturmacaya doğru yozlaşmadığı kurumları koyar. Zira parlamenterlerin kendileri çalışmak, kendi yasalarını kendileri uygulamak, gerçekte elde edilen sonuçları kendileri sınamak ve seçmenlerine karşı, doğrudan kendileri hesap vermek zorundadırlar. Temsili kurumlar kalır, ama, özel sistem olarak, yasama ve yürütme arasında işbölümü olarak, temsilciler için ayrıcalıklı konum olarak parlamentarizm *artık yoktur*. Demokrasiyi, proleter demokrasisini bile, temsili kurumlar olmaksızın düşünemeyiz. Ama, eğer burjuva toplumunun eleştirisi bizim için boş söz değilse, eğer bizim burjuvaziyi alaşağı etme isteğimiz, Menşevik ve Sosyalist-Devrimci'lerde... olduğu gibi, işçilerin oylarını avlamaya yönelik sırf bir 'seçim' yatırımı değil de ciddi ve içten bir istekse, demokrasiyi parlamentarizm olmaksızın düşünebiliriz ve düşünmek *zorundayız* da." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng.basım, c.25, s.427-28-29)

Demokratlık, demokrasiyi parlamentarizm olmadan düşünmeyi gerektiriyor. Öyleyse Yağcı'ların derdi, demokrasi falan değil, kendilerinin de arada ağızlarından kaçırdıkları gibi, rejimi kurtarmak, kapitalizmi yaşatmaktır.

Marksizm-Leninizmin doğruları, Yağcı'ların görüşleri gibi bayat dogmalara, boş hayallere değil, yaşamın gerçeğine dayanıyor ve bu nedenle devrimcidir.

Sosyalist Parti'nin görüşleri, köhnemiş, eski burjuva görüşlerdir.

Kimseyi aldatamazlar!

SP yöneticileri, partiyi kurdukları gün Anıtkabir'i ziyaret ederek Atatürk'e saygı duruşunda bulundular(!) Bunlar, değil sınıfın önünde yürümek, işçi sınıfının geri kesimlerinin bile gerisinden geliyorlar. Atatürkçülüğün burjuva ideolojisi olduğu, özellikle faşizm döneminde kullanılmasından sonra, iyice açığa çıktığı için kimsenin Atatürk'e saygısı kalmadı. Bu nedenle, burjuvazinin akıllı siyasetçileri ve kalemşörleri bile Atatürkçülük edebiyatını epeyce geri çektiler. SP yöneticileri ise, halkta ölen burjuva değerleri yeniden canlandırma çabasındalar.

Nurten Keskin

Bir süre önce birleşik resmiler, "burjuva düzenin krizini çözmek" için yola koyulmuşlar, Yağcı ve Sargın "legal bir parti" kurmak üzere Türkiye'ye gelmişlerdi. Burjuvazinin bunalımını gidermeye yardımcı olanlar kervanına bir gurup daha katıldı. 1 Şubat'ta Sosyalist Parti (SP) kuruldu. Aybar'ın partisi ise sırada bekliyor.

SP'nin sözcüsü Yalçın Büyükdağlı SP'nin Türkiye'nin sorunlarına bakışını şöyle özetliyor:

"Düzen bir krizin içindedir. Düzen partileri de Türkiye'nin sorunlarına çözüm getirememiştir... Türkiye ekonomisi bir bıçak sırtındadır. Düzen partileri doğudaki olaylara bir çözüm getirememiştir, olaylar güçlenerek sürmektedir." (*Tercüman*, 1 Şubat 1988)

Yalçın Büyükdağlı, burjuva partilerini "düzen partileri" diye suçluyor. Peki ama "düzenin krizini", "bıçak sırtındaki Türkiye ekonomisi"ni, işçi sınıfının düzeni devirmek için yararlanacağı fırsatlar olarak değil de, çözmek gereken sorunlar olarak gören bir parti, kendisi düzen partisi değil de nedir? Açıktır ki SP reformist, "sol" bir düzen partisidir.

Proletarya diktatörlüğünü savunmamak "aklıbaşında"lıkmış(!)

Sosyalist Parti de proletarya diktatörlüğünü yatsıyan koroya katıldı. Üstelik, bunu, proletarya diktatörlüğünü savunmamayı "aklıbaşında"lık sayarak yapıyor. SP Genel Başkanı Ferit İlsever, bir gazetecinin proletarya diktatörlüğü konusundaki sorusunu şöyle yanıtlıyor:.

"Ben bu soruyu talihsizlik olarak nitelendiriyorum. Buna Türkiye'de kimin ne şekilde cevap vereceği malumdur. Buna verilecek cevabın karşılığı açık şekilde Türk Ceza Kanunu'nda 8 seneden başlar... Aklıbaşında olan bir sosyalistin tartışma şartları sağlanmadan, Türkiye'de bu konuyu tartışabileceğini sanmıyorum. Bırakalım proletarya diktatörlüğünü bir, 'proletarya iktidarını kuracağım' dediği için sosyalist partilerin yasaklandığını biliyoruz." (*Tercüman*, 2 Şubat 1988)

SP'nin, düzen sınırlarını aşmayan bir parti olduğu, bu soruya İlsever'in verdiği yanıttan da bellidir.

İlsever, proletarya diktatörlüğüne ilişkin soruyu, "buna Türkiye'de kimin ne cevap vereceği malumdur" diye yanıtlayarak, aklısıra, aslında "savunurmuş da, koşullar gereği savunamıyormuş" izlenimini yaratmaya çalışıyor. Ama, malum olan birşey var ki, proletarya diktatörlüğü açık seçik olarak programa koyulmadan, ikircimsiz biçimde savunulmadan, işçi sınıfının çıkarlarını savunuyorum denemez.

SP'liler "aklıbaşında olan bir sosyalistin tartışma şartları sağlanmadan bu konuyu tartışabileceğini sanmıyorum" diyerek de tartışma ortamının sağlanmasını burjuvaziden beklediklerini gösteriyorlar. Ayrıca, bunların "aklıbaşında"lık ölçüsü de bir garip.

Bu ölçüye göre bugün proletarya diktatörlüğünü savunmamak "aklıbaşında"lık oluyor(!) *Tercüman* gazetesi de çok "aklıbaşında" davranmış(!) SP'lilerin basın toplantısına ayırdığı bölüme, güya proletarya diktatörlüğünün ne demek olduğunu anlatan, ama gerçekte tamamen çarpıtan ve karalayan bir kutu koymuş.

SP demokrat bile değildir

SP Genel Başkanı İlsever, Kürt sorunu hakkındaki bir soruya verdiği yanıtta da şöyle diyor:

"Doğu'daki olaylar bir türlü önlenememiştir... Anarşi ve terör diye suçlanan olayların bastırılması bir yana, tam tersine daha yüksek bir safhaya çıktığı yönünde basında yorumlar yapılıyor." (*Tercüman*, 2 Şubat 1988)

SP'lilerin değil devrimcilikle, demokratlıkla bile uzaktan yakından ilgileri yoktur. Bunlar, bırakın demokratlığın ölçütü olan, Kürt ulusunun ayrılma hakkını tanımayı, Kürt adını bile ağızlarına almaya korkuyorlar. Kürt sorununa "doğu sorunu" diyorlar. Üstüne üstlük "Doğu'daki olaylar bir türlü önlenememiştir" hatta "bastırılamamıştır" diyerek ağlaşıyorlar.

Bir devrimci, ezilen bir ulusun başkaldırısının yükselmesinden ürküntü duyabilir mi? Tersine bu başkaldırıyı destekler, yükselmesinden sevinç duyar, onun, işçi sınıfının devrim kanalına akması için çalışır. Bunlar ise, Kürt sorunu azarsa devrim yine yakına gelir diye bilinçaltı korkularını dile getiriyorlar.

İşçi sınıfı, baskının ve ezginin her türüne karşı çıkar, baskıya ve ezgiye karşı, bütün başkaldırıları destekler. Demokrat, hem ulusların, ayrılma hakkı dahil, kendi yazgılarını belirleme hakkını savunur, hem de ezilen ulusun haksızlığa başkaldırısına ikircimsiz destek verir. SP, demokratın d'si bile olamıyor. SP, devrimci ya da demokrat falan değil, düzen yamayıcı, reformist bir partidir.

SP gerici şiddetin yanındadır

SP Genel Başkanı İlsever, aynı basın toplantısında, bir gazetecinin, "teröre karşı olup olmadıkları" biçimindeki sorusuna şu yanıtı veriyor:

"Daha önceki sorularda, eylemli, silahlı hareketler soruldu. Bunların bireysel terör eylemleri olduğunu söyledim." (*Tercüman*, 3 Şubat 1988)

İlsever,in bu yanıtının ardında, devrimci şiddete karşı olan bir anlayış vardır. Öte yandan, İlsever, " 'bana siz terörün tamamen karşısında mısınız' diye sorduğunuzda 'tamamen karşıyım' diye cevap veremiyorum" diyor. *Karşısında olmadığı* teröre bizim Kurtuluş Savaşı'ndan ve daha başka örnekler veriyor ve şöyle diyor:

"Örneğin Vietnam... Filistin'deki direniş, Afgan mücahitlerinin Sovyetler'e karşı başlattığı milli kurtuluş harekatı... Şüphesiz insanın onurunu korumak, demokrasiyi savunmak için başka yolu kalmadığı içindir. Bugün Türkiye'nin bir Milli Kurtuluş Savaşı içine girmesi sözkonusu değildir. Olmayan şeyi tartışmanın anlamı yok." (*Tercüman*, 3 Şubat 1988)

Yanıttan görülüyor ki, karşı *olmadıkları* terörün içinde, Afgan gericilerinin karşı-devrimci terörü de var(!) İşin bir yanı bu. Öteki yanı ise, Türkiye için devrimci şiddetin gerekli olmadığını oldukça dolaysız olarak söylemeleridir. Öz olarak şunu diyorlar: Milli Kurtuluş Savaşlarında, halk şiddete başvurabilir, ama bugün Türkiye bir milli kurtuluş savaşı vermeyeceğine göre devrimci şiddet gerekmeyecektir.

İşçinin sınıf savaşımı, devrim gibi kavramlar SP'nin ufkuna bile girmiyor. Ama Afgan gericisinin karşı-devrimci şiddeti giriyor. Yani SP, terörün yanında olduğu yerde de devrimcisinin değil gericisinin yanında duruyor.

Atatürkçü "sol": SP

SP yöneticileri, partiyi kurdukları gün Anıtkabir'i ziyaret ederek Atatürk'e saygı duruşunda bulundular(!)

Bunlar, değil sınıfın önünde yürümek, işçi sınıfının geri kesimlerinin bile gerisinden geliyorlar. Atatürkçülüğün burjuva ideolojisi olduğu, özellikle faşizm döneminde kullanılmasından sonra, iyice açığa çıktığı için kimsenin Atatürk'e saygısı kalmadı. Bu nedenle, burjuvazinin akıllı siyasetçileri ve kalemşörleri bile Atatürkçülük edebiyatını epeyce geri çektiler. SP yöneticileri ise, halkta ölen burjuva değerleri yeniden canlandırma çabasındalar. İlsever'in Anıtkabir özel defterine yazdığı sözleri ibreti alem olsun diye özetle aktarıyoruz:

"Milli Kurtuluş Savaşı'mızın büyük önderi ve Cumhuriyet'imizin kurucusu Aziz Atatürk,

"Sosyalist Parti, senin Milli Kurtuluş Savaşı'nda ve Cumhuriyet devriminde billurlaşan ilkelerine, bugün ülkemizde en çok ihtiyaç duyulduğu bir sırada kuruldu... Bugün seni sadece törenlerde anan, ülkemize büyük bir çağdaşlaşma atılımı kazandıran düşünceni bir heykelle, bir taş yığınına indirgeyen anlayışı reddediyor, ilkelerini ve geliştirme kararlılığımızı bir daha vurguluyoruz." (*Tercüman*, 3 Şubat 1988)

Eklenecek birşey yok. Bunlar iflah olmaz Atatürk'çüler, yani iflah olmaz burjuva reformistlerdir.

Son birkaç nokta

SP kurucularından Ziya Tatar "Türkiye'de ilk kez bir partinin programı önceden tartışılarak oluşuyor, bu bile büyük olaydır" diyor. (*2000'e Doğru*, 3-9 Ocak 1988)

SP'lilere bir hatırlatma yapmak gerekiyor. 1983'te TKP'nin dördüncü program taslağı tartışmaya açıldığı zaman 682 öneri gelmiş, ardından öneriler ışığında ikinci bir taslak hazırlanmıştır. O da pekçok öneri almıştır. Bu öneriler ışığında son biçimine kavuşan TKP programı 1985'te, 5. Kongre'de onaylanmıştır.

SP'nin program hazırlığı değil büyük olay, olay bile değildir. Nitekim, SP'li Ahmet Aka şöyle diyor:

"Taslağımızın yeterli ilgiyi gördüğü, beklediğimiz ölçüde eleştiri ve öneri aldığımız ne yazık ki söylenemez." (*Saçak*, Ocak 1988)

Gerçekten de SP'liler, burjuva legalitesinden neler neler bekliyorlardı. Bekledikleri bulamadılar.

Son olarak "Sosyalist Parti" adı üzerine birkaç şey söyleyelim.

Sosyalist adını taşımaları, işçi sınıfını aldatabilme amacından başka birşeyi anlatmıyor. Yukarıda örneklediğimiz gibi, sosyalizmin en temel konularında *burjuva* görüş taşıyorlar.

Zaten bugün dünyada sosyalist adını taşıyan partilerin gerçekte sosyalizmle bir ilgileri kalmamıştır. Hemen hemen tüm ülkelerde bu adı taşıyan partiler sosyal demokrat partiler haline gelmiştir. Ama onlar bir süreç içinde bugüne gelmiştir. Bizimkiler ise doğuştan sosyal demokrat olarak doğdu. Böyle olduğu için de, işçi sınıfı açısından ölü doğdu.

Birleşik resmiler, *Atılım* ve *Çark-Başak*'ın yayınının durdurulduğunu, yeni yayınlamaya başladıkları ve "birlik ve yasallık" belgisi altında çıkan *Yeni Yol*'da duyurdular.

Yolları açık olmayacak

Birleşik resmiler, *Atılım* ve *Çark-Başak*'ın yayınının durdurulduğunu, yeni yayınlamaya başladıkları ve "birlik ve yasallık" belgisi altında çıkan *Yeni Yol*'da duyurdular.

Atılım partimizin yeniden örgütlenme ve atılım döneminin en önemli bir ürünüydü. İlk başlarda, doğrusuyla, yanlışıyla ama gerçek bir atılımın sözcüsüydü.

Partinin bir yayın organı da, 1977 Konferansı kararlarında belirtildiği gibi *İşçinin Sesi*'ydi. Bir dönem, her iki yayın organı da İngiltere Parti Komitesi'nce basılıp dağıtılıyordu.

Ülkede sınıf savaşı yükselip, devrimci durumun gerekleri dayattıkça, *Atılım*'la *İşçinin Sesi*'nin arasında belirgin farklar doğmaya başladı. *İşçinin Sesi*, özüyle sözüyle komünist tutum alarak, gerçekten işçinin sesi olma işlevini yerine getirirken, *Atılım*, parti yönetimine çöreklenen oportünizmin donuk bir oyuncağı haline gelmekteydi.

1979'da patlak veren parti içi kavga süresince *Atılım*, giderek, TKP'nin 1974 atılımının onuruna sahip olmayan, hepten ruhsuz bir kağıt tomarı oldu. Son yıllarda ise, oportünizm hızlı bir evrim geçirdi, oportünizm olmaktan bile çıkıp sosyal demokratlaştı. *Atılım* adı artık resmilere yük olmaya başlamıştı. En sonunda *Atılım*'dan da kurtuldular.

1974 *Atılım*'ının onuru da, işçi sınıfının budanmamış komünist görüşlerinin ve devrime soyunmuş militan örgütlenmesinin onuru da bugün Türkiye Komünist Partisi Merkez Organı *İşçinin Sesi*'nde temsil ediliyor.

Komünistlerin kararlı kavgası ile partiyi likide etmeleri engellenen, sonuçta kendilerini likide ederek, sırtlarında zar zor taşıdıkları onurlu TKP adını terkeden birleşik resmilerin yeni yayınlarının adı da *Yeni Yol!*

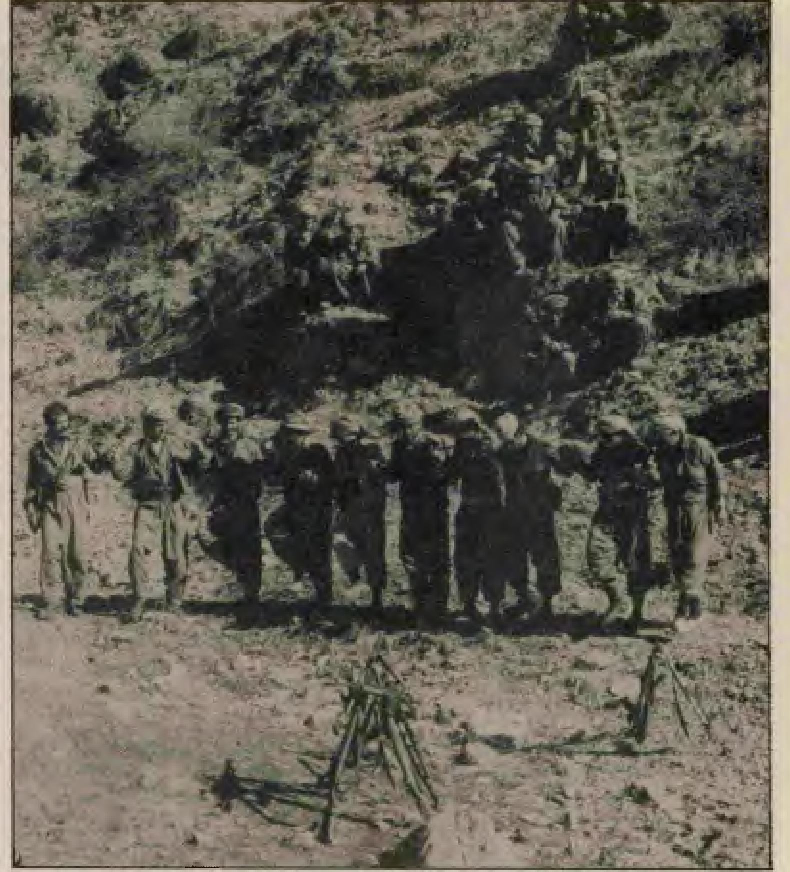
Tencere yuvarlanıp kapağını buluyor. Bu yanda, Türkiye Komünist Partisi var. Merkez Organı'nın adı *İşçinin Sesi*! O yanda varlıklarını "birlik ve yasallık" belgisiyle açıklayan birleşik sosyal demokrat resmiler, TBKP var. Yayınlarının adı, aynı zamanda yollarını anlatıyor. *Yeni Yol!*

Ne hoş raslantı. Bir yanda işçinin sesi yükseliyor! Öte yanda, resmiler, dünya resmilerinin, dünya işçi sınıfına karşı emperyalizmle işbirliği çizgisinin "yeni" burjuva yolunda yürüyorlar.

Eskilikten dökülen burjuvazinin yolunda ne gibi bir "yenilik" olabilir ki? Artık her türlü yenilik, yalnızca ve yalnızca işçi sınıfının yükselen sesiyle duyurulabilir. *"Yeni" Yol* ölü doğmuştur!

Son Kürt sorunu tartışması SHP'nin anti-demokratik yüzünü bir kez daha sergiledi.

Kürtl r azınlık bil d ğilse SHP demokrat bile değildir

SHP, "Doğu ve Güneydoğu" diye adlandırdığı Kürdistan'da, "en etkin önlemleri alacağız, hiç kimse bizi bu görevi yapmaktan alikoyamaz" diyor. En etkin önlem, Kürtleri ayrı bir ulus olarak kabul etmek ve onların, ayrılma dahil, kendi kaderlerini tayin hakkını ikircimsiz tanımaktır. Buna var mısınız? Tabii ki yoksunuz. O halde işçi sınıfı sizi hain görevinizden alıkoyacaktır.

19 Ocak 1988'de, SHP milletvekili M.A. Eren'in Meclis'te yaptığı "Kürt sorunu" konuşması burjuvazi arasında büyük tepki uyandırmıştı.

M.A. Eren'in, burjuvazinin çıkarını düşünerek yaptığı bu konuşmanın demokratlıkla uzaktan yakından bir ilgisi yoktu. Ama tam Davos'a hazırlanılırken, Bulgaristan'daki Türklerin yanı sıra Batı Trakya'daki, Türklerin de hakları(!) aranırken, Avrupa ve ABD'den yeni krediler beklenirken M.A. Eren'in böyle bir patavatsızlık etmesi zamanlama açısından talihsizlikti. Üstüne üstlük, başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi halkın tüm kesimleri, huzursuzluğunun çözümünü daha büyük kavgalarda görmeye başlamış ve buna hazırlık yapıyordu.

M.A. Eren'in konuşmasına tepkinin daha birçok nedeni sayılabilir. Bütün bu nedenlerle, ortalık karıştı.

M.A. Eren'in Mecliste özeleştiri yapması için öteki partilerin fazlaca uğraşmasına gerek kalmadı. Burjuva basının biraz sıkıştırmasıyla SHP'nin içi toz duman oldu.

CHP'nin, SHP içindeki eski kurmayları, Baykal, Topuz ekibi Eren'i parti yüksek disiplin kuruluna vermek için kolları sıvadılar. İnönü de Eren'in parti yüksek disiplin kuruluna verilip cezalandırılmasını istedi. Daha Eren'in disiplin kuruluna verilme kararı gerçekleşmeden, İnönü verilecek cezayı da biçti: "uyarı veya kınama şeklinde olsun" dedi. SHP gurup yönetim kurulu toplantısında Eren'in durumu uzun uzun tartışıldı. Oylama sonucunda Eren'i disiplin kuruluna götürecek çoğunluk sağlanamadı.

Eren'i disiplin kuruluna çekerek cezalandırma çırpınışları içindeki Topuz'un başvurularına, SHP'nin sivri çocuğu Sağlar'ın verdiği yanıt, SHP'deki bunalımı yansıtması açısından ilginçtir: "İstifalar ve adaylıklar nedeniyle yüksek disiplin kurulu kalmadı Ali bey."

Sınıf savaşımının kısa zamanda yükseldiği Türkiye gibi bir ülkede, SHP'nin uyuz bir burjuva muhalefet olması, onu derin çalkantılara soktu. Sosyal demokrasiden bunun ötesini beklemek zaten hamlık ve kendini aldatmak olurdu. M.A. Eren'in, Fikri Sağlar'ın vb. "demokrat", "solcu" görünümlü demagojik çıkışları, hiç değilse bu yoldan bir parça itibar toplama çırpınışlarından başka bir anlam taşımıyor. Ama bunu bile tutarlı bir şekilde sürdüremediler.

M.A. Eren'in yaptığı özeleştiri konuşması onları bulundukları yerden daha geriye itti. Bununla da yetinmeyip, SHP'nin meclis gurubu bir "tepki bildirisi" yayınladı. Bu bildiri - *Tercüman* gazetesinin Lozan anlaşması katkısıyla- SHP'nin kimliğini tamı tamına ortaya koydu. Yedi maddeden oluşan bu bildirinin her maddesi çıplak şovenizmle temellendirildi.

Birinci madde şöyle diyor:

"... Lozan antlaşması, Türkiye'de azınlık olarak, sadece Hiristiyan ve Musevi vatandaşlarımızı saymıştır. Ana dilleri Kürtçe, Arapça, Lazca ya da başka dillerden olan vatandaşlar, azınlık diye yorumlanamazlar ve adlandırılamazlar. Bunu kabul etmiyoruz. Etnik kökeni, anadilleri ne olursa olsun hepsi Türk vatandaşıdır"

Bir kere sosyal demokratların dediği gibi Kürtler azınlık değil, ulustur. İkincisi, savaşım yalnızca dil üzerinde değil, ayrı devlet kurma hakkı üzerinde yürümektedir. Bunlarla bağlı olarak, Kürtleri, Lazlarla, Araplarla vb. aynı kefeye koymak, elmayla armudu toplamak gibi birşeydir. Bu şovenistler Hristiyanları bile azınlıklar kategorisine koyarken, koca Kürt ulusunu, değil ulus, azınlık olarak görmüyorlar.

İkinci maddede "kültür ya da mezhep farklarını siyaset için malzeme yapmak yanlıştır" deniyor. Ama burjuvazi bunu, hem de en anti-demokratik bir yönde, sürekli yaptı ve yapmaktadır. Bu onun sahtekar, yalancı karakterinin bir parçasıdır. Fark varsa ve sorun yaratıyorsa, çözüm, ne siyasete malzeme yapmak, ne malzeme yapmamak adına ilgisiz kalmaktır. Çözüm demokratik bir siyaset uygulamaktır.

Üçüncü maddede, "... ulusal bütünlüğümüz için tüm ayrımcı akımların karşısındayız" deniyor. Bu, bilmediğimiz birşey değil. Biz sizin ne kadar anti-demokratik olduğunuzu bilerek savaşıyoruz. Ama siz halka şunu bir daha açıklayın: Türk ulusunda bile bütünlük tarihe gömülmüş, sınıfsal ayrımlar gün gibi net görülmüşken, siz başka bir ulusu bütünlüğünüz içine ne yüzle, nasıl katabiliyorsunuz?

Diğer maddelerde de, Doğu ve Güneydoğu'da zorla asimilasyon uygulamalarını utangaç bir biçimde, kovuşturma, işkence, eşitsizlik, haksızlıklar ve baskılar olarak belirttikten sonra, haksızlıkları "... her fırsatta en etkili şekilde dile getireceğiz, hiç kimse bizi bu görevi yapmaktan alıkoyamaz" diye belirtiyor.

SHP haksızlıklara, işkencelere, eşitsizliğe karşı(!) en etkin önlemi alacağız derken, sosyal demokrasinin kemiksizliğini, iki yüzlülüğünü dile getiriyor. Bunlara sormak gerekir. En etkin önlem Kürt ulusunun varlığını kabul etmek ve ayrılma dahil, kendi kaderlerini kendilerinin belirleme hakkını tanımaktır. Kürt ulusunun ayrı devlet kurma hakkını tanıyor musunuz? Bunun için ikircimsiz savaşıma var mısınız? Tabii ki yoksunuz. Öyleyse sizler, burjuva demokratı değil, burjuva liberali bile kolay olamazsınız.

***Cumhuriyet* gazetesi, demokratlık ve anti-emperyalizm maskesi altında düpedüz şövenizm yapıyor.**

Şövenizm kürsüsünden "anti-şövenist" nutuklar

Emperyalist odaklar, her zaman ulusal sorunları şu ya da bu yönde kışkırtır, kendi çıkarlarına alet etmeye çalışırlar. Ancak birincisi, emperyalist kışkırtmalara verilecek doğru yanıt, ezilen ulusun ayrılma dahil tüm demokratik haklarını ikircimsiz savunmaktır. İkincisi, Türkiye'de aynen böyle bir emperyalist odak olma yolunda çabalayıp duruyor. Anti emperyalist olunacaksa, önce onun kışkırtmalarına karşı durmak gerekiyor

M.A. Eren'in Mecliste yaptığı konuşmanın ardından, 27 Ocak 1988 tarihli *Cumhuriyet*'te İnönü'nün "Kürtler azınlık değildir" sözü yayınlandı, 28-29 Ocak 1988 tarihinde İlhan Selçuk'un iki gün arka arkaya "Azınlık" ve "Şovinizm" başlıklı yazıları yayınlandı.

Selçuk, "Azınlık" yazısında M.A. Eren'in konuşmasını tasvip ediyor ve bu kadar tepki toplamasının anlamsızlığını belirttikten sonra, İnönü'nün yaklaşımını "gerçekçi", "dengeleyici" ve "sağlam" bulduğunu söylüyor.

Yazısının sonunu, kendisini ve kendisi gibi olanları "demokratlaştırarak"(!) noktalıyor:

"Çağımızda 'azınlık hakları' bir ayrımı vurguladığı için aşılmıştır. Ayrımcılığın her türlüsüne karşı olmakla demokratlaşmak artık eşanlamlı değil mi?"

Alıntıdan da görüldüğü gibi, liberallerde zaten incecik bir zar gibi kalan demokratlık, ulusal sorunda, bir anda hepten dökülüveriyor. Kürt ulusunun ayrı bir ulus olduğunu, ayrı bir ulus olarak onun da ayrı devlet kurma hakkı olduğunu yadsımakla, "demokratlık"(!) arasında, ancak böylesine cambazlıkla bir "bağ" kurulabilirdi.

"Şovinizm" başlıklı yazıda da aynı cambazlığı görüyoruz:

"Türkiye'de yaşayan halkı birbirine düşürüp, bizi birbirimize kırdırmak, Cumhuriyet devletini içinden yıkmak isteyen emperyalist odaklar, toplumsal yapıdaki çelişkilerin düşmanlığa dönüşmesini istemezler mi? Cumhuriyetimiz, demokratik rejimin insan hakları temeline oturtulacaksa, Türkiye'de şövenizm nasıl benimsenebilir?"

İ. Selçuk, burada da sözde "Kürtlere şövenizm yapmayalım" diyor ama iş ayrılma hakkına gelince, bu, "emperyalist odakların devleti içinden yıkması" oluveriyor. Yani burada da Kürt ulusunun haklarını yadsımakla "anti-emperyalistlik"(!) arasında cambazlık yapıyor.

Nitekim, *Cumhuriyet* gazetesinin Kürt sorununa yaklaşımı, geneliyle bu çarpıtmayı taşıyor.

30 Ocak 1988 tarihli *Cumhuriyet*'te, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Kongre'ye sunduğu raporla, SHP'nin "tepki bildirisi" alt alta yayınlanmış. Üstte, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın raporunda, "azınlık asimilasyonu, Türkiye'nin resmi politikasıdır" deniyor. Hemen altında da SHP'nin "ayrımcılığın karşısındayız" başlıklı bildirisi yer alıyor.

Böylece *Cumhuriyet*, okuyucuya, "bakın gördüğünüz gibi, Kürt sorununu emperyalizm yaratıyor, bizi birbirimize düşman ederek kırdırmak istiyor, aslında böyle bir sorun yok" imajı vermeye çalışıyor.

Emperyalist odaklar, her zaman ulusal sorunları şu ya da bu yönde kışkırtır, kendi çıkarlarına alet etmeye çalışırlar. Ancak birincisi, emperyalist kışkırtmalara verilecek doğru yanıt, ezilen ulusun ayrılma dahil tüm demokratik haklarını ikircimsiz savunmaktır. İkincisi, Türkiye de aynen böyle bir emperyalist odak olma yolunda çabalayıp duruyor. Anti emperyalist olunacaksa, önce onun kışkırtmalarına karşı durmak gerekiyor.

Cumhuriyet ve İlhan Selçuk, bunları yapmayarak düpedüz şövenizm propagandası yapmış oluyor.

Bir şövenizm incisi:

"Kemalist milliyetçilik, çağdışına düşmüş 'şövenizm' değildir. Önce bu gerçeği benimseyelim" (İlhan Selçuk, *Cumhuriyet*, 28 Ocak 1988)

Bu gerçeği yürekten benimsiyoruz. Kemalist milliyetçilik, çağdışına düşmüş şövenizm değil, çağdaş şövenizmdir.

Sayfayı hazırlayan: Korhan Coşkun

Öğr nciler yığınsal eylem istiy r

Bugün öğrenci gençliğin geldiği aşamada, liderlik boşluğu kendini yakıcı olarak hissettirmektedir. Tepkisini sokaklara dökmeye hazır gençlik, bu boşluğun sancılarını çekmektedir.

Işık Selin

Bugün öğrenci gençliğin geldiği aşamada, liderlik boşluğu kendini yakıcı olarak hissettirmektedir. Tepkisini sokaklara dökmeye hazır gençlik, bu boşluğun sancılarını çekmektedir.

Bilindiği gibi öğrenci derneklerinin oluşturduğu "Türkiye platformu", başlangıçta ortak toplantılar gerçekleştirebiliyor ve ortak kararlar alabiliyordu. Ama "yasal" sorunlar gibi çeşitli nedenlerle, kolay toplanamaz oldu.

Türkiye öğrenci derneklerinin ortak yayın organı olarak başlangıçta *Öğrenci Postası* çıktı. Öğrenciler arasında son sayısı Ekim 1987'de çıkan *Öğrenci Postası*'nın içi kof "birlik" çığırtkanlığına karşı mücadele gerek fikri yayılıyordu ki, yayın kesildi. Yeni bir ortak yayın organı arayışı ise sürüyor.

Öte yandan, İstanbul'daki öğrenci derneklerinin temsilci ve gözlemcilerinin katılımıyla oluşan İstanbul platformu var. Türkiye paltformunun sorunları İstanbul platformuna yansıdığı için, bu platform da işlevsizleşti.

Buna bir de, İstanbul'daki fakültelerin bölük pörçüklüğü nedeniyle öğrenci birliklerinin dağınıklığı sorunu ekleniyor. Örneğin, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin her bir mühendislik fakültesi için ayrı bir öğrenci derneği var. Kampüsler ayrı ayrı yerlerde. ODTÜ gibi tek kampüs ortamında, çeşitli fakülteleri kapsayan bir tek öğrenci birliğinin varlığı ise büyük avantaj oluyor.

Lafa, bahaneye değil, işe, eyleme, yönelik *Merkezi Öğrenci Birliği*'nin kurulmasına ihtiyaç gün be gün artmaktadır.

Militanlık artıyor

Önce, öğrenci derneklerinin ve öğrencilerin bugünkü durumu üzerine kısaca gözlemlerimi sıralamak istiyorum:

En başta şunu açık bir şekilde koymak gerekir. Politikaya ilgi ve savaşkan anlayış öğrenci gençlik arasında hızla yayılıyor. Öğrenciler, okul somutunda dernek çalışmalarıyla daha fazla ilgilenmek istiyorlar. Ancak, dernek yöneticilerinin, öğrencinin genelinin katılmasını engelleyici tutumları (kararların önceden alınması gibi), bu ilginin büyümesini, aktifleşmesini engelliyor.

Bu tutumların yansımalarını eylemlerde de görebiliriz. Örneğin, yemek boykotuna gidileceği, genel olarak, yaklaşık bir hafta öncesinden, dernek etrafında kümelenen öğrenciler tarafından bilinir. Ancak, dernek, toplantı vb., düzenlemeden önce karar alıyor, daha sonra öğrencilere duyurmaya başlıyor.

Öğrenci derneği çalışmasıyla ilgilenip de henüz siyasal eğilimi belirginleşmemiş öğrencilerin sayısı küçümsenmeyecek kadar fazladır. Bu kategoride yer alan öğrenciler, siyasetlerin somut işten kopuk, kısır tartışması sonucu, dernek çalışmalarına soğukluk duyuyorlar.

Şimdi de ocak ayı içindeki eylemlere kısaca bir bakalım.

Aralık zamlarından sonra, "İstanbul platformu"na zamları protesto etmek amacıyla bir eylem yapılması önerisi getirildi. Tartışmalardan bir sonuç alınmadı ve öneriyi getiren gurup öneriyi geri çekti. Malum resmi görüş, bu öneriye, "böyle bir olaya karşı eylem, öğrencilerin işi değil,bunu toplumun diğer kesimlerinden bir karar çıkarsa birlikte yaparız" diye karşı çıktı. Ve platform düzeyinde olay böyle kapandı.

Ardından *Yeni Çözüm*, aralık ayının sonuna doğru eylem kararı alıyor. Ama yer ve zaman dışarıya sızdığı için günü değiştiriliyor. Bir komite oluşturulup, tekrar karar alınıyor. En az 150-200 kişi katılabilecekken, zaman ayarlamasındaki eksiklikler sonucunda 50 kişinin katıldığı korsan miting düzenlendi. (7 Ocak, Beyazıt mitingi)

Gemi İnşaat Fakültesi, Öğrenci Derneği'nin (GİFÖD) 7 Ocak eylemi oldu. Bu fakülte dekanlığı ile polis arasındaki işbirliği sonucunda, okulun huzurunu bozuyor gerekçesiyle dernek üyesi öğrenciler için soruşturma açıldı. Bu soruşturmanın sonuçları, okuldan uzaklaştırma ve atılmaya kadar dayandı.

Korsan mitingin düzenlendiği gün, öğrenci derneği, hem yukarıdaki durumu, hem de öğrenci derneklerinin bundan böyle kültür ve sanat kolları kuramayacağına ilişkin çıkarılan yeni yönetmeliği protesto etmek için basın açıklaması yapmayı kararlaştırdı. Organizasyon iyi olmadığından katılım az oldu. 25 kişi Taşkışla bahçesinde toplanıp açıklamayı okurken, polis çembere alıp, yakalayabildiği öğrencileri götürdü.

Bu olayın ertesi günü Maçka Maden Fakültesi'nde yemek boykotu yapıldı.

12 Ocak *Milliyet* gazetesi önündeki basın açıklaması. Beyazıt'taki korsan eylemden sonra, öğrenci derneklerine yönelen baskıları ve *Milliyet* gazetesinde çıkan haberleri (öğrenci derneklerinin illegal örgütlerle ilişki içinde olduğu) protesto etmek için İstanbul Üniversitesi öğrencileri bu eylemi düzenlediler.

Korsan mitingden sonra baskıların yoğunlaşması, yurtlarda aramaların başlaması, *Yarın*cıların "bu öğrenci eylemi değildi" demeleri, eylem üzerine tartışmaların yoğunlaşmasını getirdi. 12 Ocak'ta *Milliyet* gazetesi önünde okunmak istenen basın açıklaması olsun, baskıları protesto etmek için yapılan diğer açıklamalarda olsun, hep, *Yarın*'cıların "bizim yasadışı örgüt ve eylemlerle bir ilgimiz yoktur" teması üzerine kurulu.

Öğrenciler ne diyor?

Öğrencilerin önemli bir bölümü, bu durumdan, ve organizasyon bozukluğundan şikayet ediyor. Kendilerine hiçbir şey danışılmadığını, alınan kararlara katılmadıklarını belirtiyorlar. Özellikle henüz eğilimini belirlememiş olanlar, bu tutumu "dayatmacı" olarak nitelendiriyorlar. *Yarın* gibi pasifist akımlara karşı tepki duyuyorlar. Eylem yapmanın gerekli olduğuna inanıyorlar.

Henüz eğilimini belirlememiş olan öğrenciler arasında, bu yıldan itibaren, "artık biz de bir tutum belirleyelim" anlayışı gelişmeye başladı. Şimdilik, "siyasetlerin hepsinin görüşlerini aktaran yayınlar bulalım, okuyalım, temel kitapları da okuduktan sonra, tercihimizi ona göre yapalım" diyorlar.

Öte yandan, öğrencilerin, ekonomik açıdan zor durumda olmaları nedeniyle, kitap bulmada sıkıntıları var. Kitap bulabilecekleri, oturup okuyabilecekleri ve arkadaşları ile tartışabilecekleri bir ortam onların en büyük özlemleri. Bu koşullar altında kitap bulundurabilen lokal türü bazı yerler oldukça cazip geliyor.

Arada kalan bir bölüm öğrenci ise, öğrencinin herşeyden önce kendisini bilimsel, kültürel açıdan geliştirmesi gerektiğini savunuyor. Bunlar "sığ politikacılar" olunmamasını öneren yılgın Dev-Yol artıklarının etkisi altında. Bu yılgınlar, örgütlerin geçmişteki hatalarını kullanarak, örgütlülüğe karşı hoşnutsuzluk yaymaya, "katılım"cılık, "sivil toplumcu"-luk vb. gibi parlak görünüşlü ama burjuva özlü propagandalarıyla öğrenciyi politik savaşımın dışına çekmeye çalışıyorlar.

Bu düşüncelerin etkisi altındaki öğrenciler oldukça ilginç konumdalar. Hem "devrimci"lik iddiasından vazgeçmiyorlar, hem de herşeye "karşıt" bir hava estiriyorlar.

Önemli grevler, işçi eylemleri vb. öğrenciler arasında yoğun tartışılan konular arasında. Genelde ilgisiz olan yok. Geçmiş yıllarda ileri sürülmeye çalışılan, "öğrenci, öğrenci sorunlarıyla ilgilenir, işçi işçi sorunlarıyla ilgilenir" anlayışı gerilerde kalmaya başladı. Ancak siyasetlerin, öğrencilerin, işçi eylemlerine daha fazla katkıda bulunmasını engelleyen çalışma tarzları burada yine kendini hissettirmektedir.

Sonuç olarak öğrencilerin durumu şu noktada toparlanıyor: Eylemlere katılım çok daha fazla olabilir. Katılmayanlar son anda haber aldıklarını, görüşlerine önem verilmediğini, adama gereksinim duyulunca kendilerine gelindiğini söylüyorlar. Bu tip eylemlere katılmanın ancak dernek yapısının düzeldiği ve karar aşamasında kendilerinin de bulunduğu zaman sözkonusu olabileceğini düşünüyorlar. Bugünkü dernek ve platform yapısının sağlıksızlığı görüşünde birleşiyorlar. Bozuk düzene karşılar ve tepkilerini örgütlü bir şekilde dile getirmek istiyorlar. Bu isteğin önüne çıkan engeller kısa bir süre sonra yıkılacaktır. 346. sayımızda bir yoldaşımızın da vurguladığı gibi, öğrenciler, bu tıkanıklığı yaratanları ezip geçecektir.

DIŞ HABERLER

Sovyetler Birliği'nde hisse senedi satışları yayılıyor.

Toplumsal mülkiyet satışa çıkarıldı

Hisse senedi satışları ile yaygınlaştırılacak özel mülkiyet, toplumsal mülkiyetin alanını daraltarak,işçi sınıfının üretim araçlarına sahip olanlarla ve bürokrasi ile hesaplaşma sürecini hızlandıracaktır. Öfke biriktiren işçi sınıfı, sessiz kalmayacak, grevlerle, gösteri ve eylemlerle, sosyalizmi çözmeye soyunmuş bugünkü SBKP yönetiminden hesap soracaktır.

Sovyetler Birliği'nde hisse senetleri satışı ile özel mülkiyet biçimleri çeşitlendirilerek, yaygınlaştırılıyor.

Hisse senedi satışı özelleştirmedir

Sovyetler Birliği'nde önce özel "aile şirketlerine" ve kooperatiflere izin verildi. Sonra da şirketlerin hisse senedi satmalarına izin verildi. İngilizce yayınlanan Sovyet gazetesi *Moscow News*'dan aynen alarak, gazetimizin 346. sayısında yayınladığımız, Provesin tarım işletmesinin hisse senedi satış ilanı yalnızca bir örnekti.

Şirketlerin hisse senetlerini orada çalışanların yanısıra, başkaları da satın alabilecek. Böylece işçi sınıfı adına işletmeye sahip olan devlet, işçi sınıfına danışmadan işletmeyi özelleştiriyor.

Bu özelleştirme işletmede çalışanlarla sınırlandırılmıyor. Bunun, kapitalist ülkelerde yapılan özelleştirmeden fazla farkı yoktur. Fark şudur ki, kapitalist ülkelerde özel mülkiyetin tabanı genişletiliyor, sosyalist ülkelerde ise, geri adım atılarak, toplumsal mülkiyetin tabanı daraltılıyor. Her ikisi de geniş tabanlı özel mülkiyete doğru ama iki ayrı yönden atılan adımlardır.

Ayrıca, Sovyetler Birliği'nde hisse satışlarına getirilen gerekçe, kapitalist ülkelerde getirilen gerekçenin aynısıdır."Halkın elinde birikmiş, atıl duran paranın yatırımlara kullanılması"dır.

Gorbaçof'un getirdiği bu hisse senedi satışları, 1 Ocak'ta kâr esasına göre çalışmaya başlayan işletmelerde hızla yayılacağa benziyor. Hisse senetlerinin, önce işletmelerde, bankalarda, sonra da bu gidişle kurulacak gözüyle bakabileceğimiz borsalarda satılması bir olgu olarak karşımıza çıktığında hiç şaşırmayalım.

Hisse senedi satışlarına Sovyetler Birliği'nden önce başlamış Macaristan ve Çin'in vardığı nokta ortadadır.

Ekonomik reformlarına çok önceden başlayan Macaristan'da özel işletmeler 15-30 kişi çalıştırabiliyorlar. İşletmeler sermayelerinin yüzde ellisi tutarında hisse senedi satarak ortak bulabiliyorlar. Hisse senetlerini, o işletmede çalışmayanlar da satın alabiliyor.

Çin ise, reformlarda biraz daha ileri gitti. Devlet işletmelerini özel işletmelere ya da guruplara, işletmeleri için devrediyor. Özel işletmeciliği devletin olanakları ile destekliyor. Bir yandan da komünist partisinin ekonomi üzerindeki denetimini azaltmak için, parti ile hükümet işleri ayrıldı.

İşçi sınıfı kendi devletinden de hesap sorar

Bugün Sovyetler Birliği'nde kâr esasına göre üretim yapan, hisse senedi satan işletmelerin yayılması, sosyalizmin çözülüşünü, kapitalist üretim tarzının yerleşmesini teorik olasılık olmaktan çıkaracaktır. Bugün bunun önündeki en büyük ekonomik engel, yerleşmiş merkezi planlama, en büyük siyasal engel ise, işçi sınıfında birikmekte olan öfkedir.

Bunun farkında olan Gorbaçof, merkezi planlamanın ağırlığını kırmak için Devlet Planlama Komitesi'nin (*Gosplan*) yetkilerini sınırladı ve orada çalışanların sayısını azalttı. Kendisinin *Gosplan*'ın başına getirdiği Nikolay Talyzin'i bile reformlara ayak uyduramıyor diye bir süre önce görevinden aldı. Ancak Gorbaçof'un bu adımları, devrimden bu yana yerleşmiş olan merkezi planlamanın etkisini kırabilmiş değildir.

Hele hele, izlenen reform siyaseti, işçi sınıfının öfkesini azaltmak bir yana artırmıştır. Reformlar işçi ücretlerini aşağı çekmiştir, fiyatlar artmıştır. İşsizler ordusu büyümektedir. Hisse senedi satışları ile yaygınlaştırılacak özel mülkiyet, toplumsal mülkiyetin alanını daraltarak,işçi sınıfının üretim araçlarına sahip olanlarla ve bürokrasi ile hesaplaşma sürecini hızlandıracaktır. Öfke biriktiren işçi sınıfı, sessiz kalmayacak, grevlerle, gösteri ve eylemlerle, sosyalizmi çözmeye soyunmuş bugünkü SBKP yönetiminden hesap soracaktır.

Ahmet Fırat

Fabrikalardan makine sesinden
önce *İşçinin Sesi* gelecek!
Yıl: 14, Sayı: 348, 17 Şubat 1988

İŞÇİNİN SESİ

Tek büyük işçi sınıfı!
Tek silah illegal parti!
Tek yol devrim!

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN! BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKERÊN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

Burjuvazi çıkmaz sokağın sonuna, işçi sınıfı ise devrime yaklaşıyor

Uygun adım ilerliyoruz!

İşçiler, anayasayla "yasadışı" ilan edilen toplu işbırakmalara, yasadışı grevlere yöneldikçe, burjuva legalitesi daha da parçalanıyor, yoksul halk yığınları, işçi sınıfından aldıkları cesaretle saldırıya geçiyor.

Türkiye işçi sınıfı, dünya işçilerinin uluslararası birlik ve savaşım günü 1 Mayıs'ı, görülmemiş militanlık ve yığınsallıkta eylemlerin içinde kutlamaya hazırlanıyor!

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi profesörlerinden Nevzat Toroslu, hükümetin yeni hazırladığı ceza yasa öntasarısı için, "yanlışlıklar ve çelişkiler komedisi" deyimini kullanmış. Toroslu, ceza yasa tasarısının altında yatan anlayışı şu sözlerle anlatıyor:

> "Tasarının gerekçesinde, 'insanı ve insan haklarını koruma ilkesine' üstün bir değer verilmek istendiği belirtilmiş olmasına rağmen, yine de *devlete ait varlıklar* en üst varlıklar olarak korunmuştur." (*Hürriyet*, 8 Şubat 1988)(abç)

Burada bir çelişki yoktur. Burjuvazinin ve onun devletinin korunması, burjuva hukukun özüdür. Liberal profesörün çelişki olarak nitelediği, tasarının sunuluşunda yer verilen "süs"lerin, onun gerçek özelliklerini gizlemeye yetmemesidir. Kılıfı kısa gelmektedir. Bir yandan, burjuvazinin "insan hakları" konusunda kendine yontabileceği tek olumlu söz kalmamıştır. Bir yandan da, ekonomik-siyasal bunalımın giderek derinleşmesi karşısında burjuvazi, devrimci dalgaya karşı düzeni korumak üzere getirdiği "önlemleri"(!) fazla süslemeye zaman bile bulamıyor.

Mumla "istikrar" arıyorlar

Burjuvazinin ekonomik sorunları arapsaçına dönüyor. Her boydan burjuva kesimin ağzından "istikrar" kilit sözcüğü eksik olmuyor. Hükümet, ekonominin dizginlerini elinde tutabilmek için çok çabalıyor. Kararnameler, genelgeler, yönetmelikler, vb. çıkarıyor. "İstikrar kararları" falan alıp duruyor. En son, döviz fiyatlarının ipini koparıp çılgınca yükselişini durdurmak, paradan kaçış eğiliminin önünü almak için banka ve kredi faizlerini yüzde 65'e çıkardı. Ama bu kez de, "bu faizlerle yatırım yapılmaz" diyen endüstriciler başkaldırdılar. Sorunların birbiri ardısıra birikmesinin önüne geçemiyorlar.

Burjuvazinin akıl hocaları, "dış borçları nasıl ödeyeceğiz"in telaşındalar. Çünkü, ihracat, bir türlü "özlenen" düzeyde gerçekleşmiyor. Dışsatım-dışalım dengesi başaşağı gidiyor. Dünya pazarına iyice açılan Türkiye burjuvazisi, yağlı pazar diye yanaştığı yerleri, daha kazanamadan yitiriyor. İş dönüp dolanıp, iç sömürge Kürdistan'da, sömürgeleştirilen kuzey Kıbrıs'ta ve Türkiye'nin tümünde iç sömürüyü artırmaya bağlanıyor.

Emperyalistleşmede dişe dokunur hiçbir adım atamıyorlar. Dış ilişkiler yumağı, hem bu çabayı, hem de çaresiz kalışlarını güzel anlatıyor.

Bu ortamda, Türkiye finans-kapitalinin dünyaya "Truva atı" açısından bakışı daha da güçleniyor. Diplomasiyi işlevine uygun olarak sürdürmede, emperyalistleşme aşamasının gereklerine uygun olarak "ustalaşıyor"(!) Örneğin şimdi, Yunanistan'la arayı bulmaya çalışıyorlar. Bunun ardında, ucuz işgücüne dayanarak Yunan pazarına girmek, orada bir köprübaşı oluşturup, AT'nin "kota" duvarlarını aşmak var. Tabii, Yunan burjuvazisi de, aynı mantıkla Ortadoğu'ya uzanmanın derdindedir. Görece "barış" ortamının zorlu bir "it dalaşı"na gebe olduğunu görmek için kâhin olmaya gerek yok.

Öte yandan, burjuvazinin manevraları, köşeye sıkışmışlığın ortadan kaldırmıyor. ABD, ikide bir, yok SEİA'ydı, yok "nükleer sorumluluk"tu, Nato-dışı "görev"-di diye bastırıp duruyor. Özal ve Evren ise, kendi adına emperyalistleşmeye çalışan finans-kapitalin kıvraklığını göstererek, bu tür sorunlara "çözüm" üretmeye çabalıyorlar.

Skandallar birbirini kovalıyor

Vuralhan olayı, hâlâ gündemde duruyor. Üstünü küllendirmek için olağanüstü çaba gösteriliyor. Ama bu kez de, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın kasasında, Türk-Amerikan "ortak askeri yatırımlarına" ilişkin koca bir yolsuzluk dosyasının bulunduğu basına sızdı.

Ama, anlaşılan, sırada daha başka dosyalar da var. Çünkü, Milli Savunma Bakanlığı, askeri ihalelerin kesin kurallara bağlanması ve "objektif kıstaslar" seçilmesi(!) yönünde karar aldı. Demek ki, daha önce "subjektif" kıstaslar vardı. Yani, eşdost, rüşvet, vb. soysuzluklar daha büyük ölçeklerde var da, onların üstünü örterken, yenilerinin şimdi olduğu gibi ortalığa saçılmasının önünü almaya çalışıyorlar. İşlerin hükümetin başını yememesi için de enselerini içeri çekiyorlar.

Ortalık başka skandallarla da çalkalanıyor. Bir MİT raporu tartışması, içine faşizm döneminin cuntacısı, eski genel kurmay başkanı Necdet Üruğ'u, mafyayı da alarak büyüyor. Siviliyle askeriyle herkes, raporun varlığını kabul etti. Ama bu kez de devletin, ordunun onurunu kurtarma derdine düştüler. Boşuna uğraşıyorlar. Emekçi halk katında, ordunun iki paralık bile saygınlığı kalmamıştır. Bunun en yeni örneği, yılların öfkesiyle illallah diyen halkın jandarma birliğine taşla saldırmasıdır.

Bir de gizli Atatürk arşivi çıktı. Bir albayın, cumhurbaşkanlığındaki gizli arşivin tümünün kopyasını çıkarttığı ve burjuvazinin "kutsal değeri" Atatürk'ü "ehven" fiyatlarla satarak para kazandığı açıklandı.

Bu olay, bugünlerde, yayınlanışının 140. yılını kutlayacağımız *Komünist Manifesto*'daki önemli bir fikri, bir kez daha kanıtlaması açısından önem taşıyor. *Manifesto* şöyle diyordu:

> "Burjuvazi,... insanla insan arasında yalın çıkar ve katı 'nakit para' bağından başka hiçbir ilişki bırakmadı...Kişisel değeri değişim değerine dönüştürdü..." (Marks-Engels, *Komünist Manifesto*, Progress Yayınları, İng. basım, s.44)

Son skandal, Atatürk'ün de, aynen yukarıdaki satırlarda belirtildiği gibi bir değişim değeri haline getirildiğini, fiyatının ise, iki taksitte 100 milyon lira olduğunu sergiledi. Burjuva değerlerin, burjuvazinin kendisi tarafından uğratıldığı yıkımı gösterdi.

İşçi sınıfı uygun adım ilerliyor

Burjuvazinin bunalımı derinleşiyor, değerleri değişim değeri oluyor. Bu sürece, işçi sınıfının sert adımlarla ilerlemesi eşlik ediyor. Köşe yazarları bu durumun çok iyi farkındalar. Coşkun Kırca, 12 Şubat tarihli *Hürriyet*'te yayınlanan yazısında şöyle diyor:

> "Türkiye'de, yıllardır durdurulamayan ciddi bir enflasyon yaşanıyor. İç ve dış iktisadi göstergeler, rahatlatıcı değildir...
>
> "...İşçi ve işveren arasındaki diyalog genellikle kopuktur. Hükümet, bu kopukluğu giderme becerisini gösterememiştir. İşçiler, gitgide - *bazısı açıkça anayasa dışı* - sert yöntemlere itilmektedir.
>
> "(...)
>
> "Bunalıma giriyor muyuz, diye düşünmek yersizdir. Biz bu satırların yazarı olarak, biz, bir bunalımın yaşandığı inancındayız...
>
> "Mevcut bunalım, daha da ileri bir noktaya ulaşamamalı, aksine tamamıyla ortadan kaldırılmalıdır." (abç)

Coşkun Kırca bile itiraf ediyor ki, işçi eylemleri, Türk-İş'te sendikal birliğin pekişmesinden aldığı güçle, militanlaşmakta, emin adımlarla düzenin kalbine yönelmektedir.

Geçen yıl yaygınlaşan yemek boykotları, bu yıl artık haber bile sayılmayacak denli yaygın başladı. İşçilerin, şimdi asıl yöneldikleri eylem türü, anayasayla "yasadışı" ilan edilen toplu işbırakmalardır, yasadışı grevlerdir. Bu yolda atılan her adım, burjuva legalitesini daha da parçalıyor, hak grevini, dayanışma grevini pratik bir "veri" durumuna getiriyor.

Şubat ayının asıl önemli gelişmesi ise, ek zam çevresinde meydana geldi. İşçi sınıfı, burjuvazinin "ek zam" komedisine hayır dedi. Türk-İş'in en son Başkanlar Kurulu'nda aldığı kararla, yüzbinleri kapsayacak ve daha militan eylemler yapmaya doğru önemli bir adım arttı. Bu, milyonlarca emekçiyi ileri işçilerin ardına dizecek, etkisini kısa sürede gösterecektir.

Bu eylemlerle, dünya işçi sınıfının uluslararası savaş ve dayanışma günü 1 Mayıs yaklaşırken, savaşım görülmemiş ölçülerde yükselecektir.

Öte yandan, işçi sınıfının bu hareketliliği, bütün emekçi sınıf ve katmanlara dalga dalga yayılıyor. Ağlasun'da halk, jandarmaya saldırıyor. İstanbul'da korsan gösteriler sıklaşıyor. *Hürriyet*'in yazdığına göre, son haftalarda batıdaki askeri birliklere beş kez saldırı yapıldı. Kürdistan'da, sınır boylarındaki jandarma birlikleri yükselen Kürt ulusal hareketiyle başedemediği için, jandarmanın yerine kara kuvvetlerinin birlikleri geçirildi.

Cezaevleri, burjuvaziye zindan oluyor. Diyarbakır, Sağmalcılar, Eskişehir, Mersin'de cezaevlerindeki devrimciler tektip elbiseyi, baskıları protesto için militan kavga veriyorlar. Hiçbir ceza, tehdit cezaevlerindeki, devrimci ailelerindeki başkaldırı ruhunu söndüremiyor.

Burjuvazinin, yıllardır cezaevinde çürütemediği devrimci Garbis Altınoğlu'na, açlık grevine katıldığı gerekçesiyle altı ay hücre cezası vermesi, işçi sınıfının öfkesini daha da kabarttı. Cezaevlerindeki devrimciler bizim onurumuzdur diyen işçi sınıfı, daha hınçlanarak hesap sormaya hazırlanıyor.

İşçi sınıfı, işçi geleceği kurmak üzere uygun adım ilerliyor!

Salih Can